МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: Організаційно-методичні підходи до аналізу та аудиту фінансової звітності

Виконано за матеріалами Спільного українсько-естонського підприємства у формі ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» (ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»)

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
ІІ курс, ОМФЗ -23-1 групи,
спеціальності Облік і оподаткування
освітня програма
«Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

(підпис здобувача вищої освіти) Севумян Алік Артурович
(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Науковий керівник
(науковий ступінь вчене звання)

(підпис керівника) к.е.н., доцент Савченко Алла Миколаївна

Гарант освітньо-професійної програми
(науковий ступінь вчене звання)

(підпис) Лісовий Андрій Васильович, д.е.н., професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри обліку та аудиту,
протокол від «28» січня 2025 №2

Завідувач кафедри

(підпис) д.е.н., професор Лісовий Андрій Васильович

Ірпінь 2022

Реєстрація № 25 28.01.2025 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки:

до захисту 20.12.2024 _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту: 90/A/5 13.02.25 _____
(оцінка) (дата) (пі

Голова комісії: _____ Лавріненкова І.М.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

_____ Лісовецький А.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Савченко А.М.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Панасенков В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Бланк оцінювання випускної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	30		
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від до 5	5		
4.Рецензент	від 0 до 5			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	90		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
90	A	5	13.02.	Савченкова І.М. Савченкова Л.В. Пєсовецький А.В. Пєсовецький А.В.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

АНОТАЦІЯ

Організаційно-методичні підходи до аналізу та аудиту фінансової звітності

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та аналіз практичного досвіду аудиту і аналізу фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Завданнями роботи є: теоретично обґрунтувати сутність поняття «фінансова звітність»; проаналізувати нормативного забезпечення національного законодавства та літературних джерел з питань регулювання процесів аналізу, складання та аудиту фінансової звітності; проаналізувати загально-економічного стану ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.; дослідити методику складання фінансової звітності; проаналізувати фінансову звітність ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 роки; дослідити організацію та методику аудиту фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»; провести діагностику ймовірності настання банкрутства ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 роки; сформулювати рекомендації щодо шляхів покращення складання фінансової звітності для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Предметом дослідження виступає організація та методика аналізу та аудит фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Об'єктом дослідження є процес аналізу та аудит фінансової звітності на підприємстві.

Базою дослідження є ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

За результатами дослідження сформовані напрями покращення методики складання фінансової звітності на базовому підприємстві. Одержані результати можуть бути використані і у подальших наукових дослідженнях даної теми.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел із 37 найменування. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 27 таблиць, 2 рисунки, 7 формул та 26 додатків.

Ключові слова: пандемія, військовий стан, фінансова звітність, бухгалтерська звітність, базове підприємство, методика, аналіз, аудит, робочі документи, діагностика, банкрутство, управління.

Рік виконання дипломної роботи _____.

Рік захисту роботи _____.

ABSTRACT

Organizational and methodological approaches to the analysis and audit of financial statements

The purpose of the qualification work is to base theoretical principles and to analyze practical experience of audit and analysis of financial statements in LLC JV «Optima-Farm, LTD».

The tasks of the work are: Theoretical substantiation of the essence of the concept of «financial reporting»; to analyze normative provision of the national legislation and literary sources on the issues of regulation of processes of analysis, drawing up and audit of financial reports; to analyze the general-economic status of LLC «Optima-Farm, LTD» for 2021-2023; to study the methodology of preparation of financial reports; To analyze the financial statements of LLC JV «Optima-Farm, LTD» for 2021-2023 years; to study the organization and methodology of audit of financial statements in LLC JV «Optima-Farm, LTD»; to conduct diagnostics of probability of occurrence of bankruptcy of LLC SP «Optima-Farm, LTD» for 2021-2023 years; to formulate recommendations on ways of improvement of preparation of financial statements for LLC «Optima-Farm, LTD».

The subject of the research is the organization and methodology of analysis and audit of financial statements in LLC JV «Optima-Farm, LTD».

The object of the research is the process of analysis and audit of financial statements at the enterprise.

The basis of the research is LLC JV «Optima-Farm, LTD».

According to the results of the research, the directions of improvement of the method of preparation of financial statements at the base enterprise are formed. The obtained results can be used in further scientific researches of this topic.

The qualifying work consists of the accession, three sections, conclusions, annexs and a list of 37 entries. The total volume of work is 81 pages of computer text. The work includes 27 tables, 2 figures, 7 formulas and 26 appendices.

Key words: Pandemic, military, financial reporting, accounting, basic enterprise, methodology, analysis, audit, working documents, diagnostics, bankruptcy, management.

Year of diploma work _____

Year of work protection _____

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.1. Аналіз нормативно-правової бази та літературних джерел з аналізу та аудиту фінансової звітності

1.2. Організаційно-економічна характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

РОЗДІЛ ІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ СП «ОПТІМА-ФАРМА, ЛТД»

2.1. Методика складання та порядок подання фінансової звітності досліджуваного підприємства

2.2. Методика здійснення аналізу фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

2.3. Організація і методика аудиту фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

РОЗДІЛ ІІІ. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ТА ЯКОСТІ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

3.1. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства на основі фінансової звітності підприємства

3.2. Напрями удосконалення методики складання фінансової звітності

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Ретельно вивчений зміст фінансової звітності дає змогу зробити певні висновки про розміщення і концентрацію капіталу у сфері економічних відносин на договірних умовах, це впливає на подальше прийняття рішень для досягнення стратегічних цілей. Саме у звітності відображається інформація, яка стосується фінансового стану підприємства як за попередні роки, так і за звітний період, якщо ж дана звітність має позитивний характер, то існує велика вірогідність залучення додаткових джерел фінансування. Крім того, фінансова звітність є важливою не тільки для зовнішніх, але й для внутрішніх таких як керівництво і персонал підприємства. Наведені дані у звітності дають змогу зробити детальний аналіз фінансово майнового стану підприємства, його рентабельності й платоспроможності, та оцінка якості господарської діяльності підприємства.

Інформаційна основа роботи. Дослідженням фінансової звітності підприємств займались Онешко С., Хомяк Н. [8], Костецький Я.І., Брик М.М. [9], Саченко С.І. [10], Адамик К.Б. [11], Андрієнко В. [12], Бабіч В.Є. [13], Дубецька К.В. [14], Аверіна М.Ю. [15], Рубейкін В.А. [16], Банера Н.П. [17], Гейєр Е.С., Головащенко О.М., Наумчук О.А. [18], Бондар М.І.,. Верига Ю.А, Орищенко М.М. [19] і т.д.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та аналіз практичного досвіду аудиту і аналізу фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Для досягнення поставленої цілі можна виокремити такі завдання:

теоретично обґрунтувати сутність поняття «фінансова звітність»;

проаналізувати нормативного забезпечення національного законодавства та літературних джерел з питань регулювання процесів аналізу, складання та аудиту фінансової звітності;

проаналізувати загально-економічного стану ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.;

дослідити методику складання фінансової звітності;

проаналізувати фінансову звітність ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 роки;

дослідити організацію та методику аудиту фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»;

провести діагностику ймовірності настання банкрутства ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 роки;

сформулювати рекомендації щодо шляхів покращення складання фінансової звітності для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Об’єкт дослідження. Об’єктом дослідження є процес аналізу та аудит фінансової звітності на підприємстві.

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступає організація та методика аналізу та аудит фінансової звітності в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

База дослідження. Базою дослідження є ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Методи дослідження. У дипломній роботі було використано методи асоціації, аналогії, аналізу, деталізації, порівняльного аналізу, схематичні і графічні методи.

Обробка інформації здійснювалася з використанням табличного процесі Excel.

Джерела інформації. Джерелами інформації випускної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти України, накази Кабінету Міністрів України, періодичні видання, навчальні підручники, офіційна фінансова звітність ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у тому, що набуло подальшого дослідження питань, які стосуються аналізу та аудит фінансової звітності на підприємстві з урахуванням особливостей конкретного суб'єкта господарювання.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що отримані результатти дослідження

можуть бути використані при прийнятті ефективних управлінських рішень на досліджуваному підприємстві, а також у подальших дослідженнях питання.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел із 37 найменування. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 27 таблиць, 2 рисунки, 7 формул та 26 додатків.

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.1. Аналіз нормативно-правової бази та літературних джерел з аналізу та аудиту фінансової звітності

Посткризові умови розвитку економіки в результаті російсько-української війни, епідемії спричиненої коронавірусної інфекції COVID-19, високий рівень конкуренції на ринку збуту вимагають від суб'єктів господарювання підвищення якості управління власною фінансово-господарською діяльністю, яка потребує значного обсягу об'єктивної, достовірної та формалізованої інформації, чого неможливо досягти без залучення фінансової звітності господарюючих суб'єктів. Таким чином, аналіз фінансової звітності є важливою складовою управління процесом фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, адже в ній формуються показники, що характеризують відповідні господарські процеси й їх зміни на підприємстві.

Звідси й випливає призначення фінансової звітності:

1) періодично висвітлювати досягнення компанії, де досягнення можуть бути фінансовими, як збільшення обсягу продажів, прибутку та частки ринку, а також досягнення, також можуть бути у формі нагород та отриманих визнань, прориву в наукових дослідженнях та розробках тощо;

2) надавати фінансову інформацію про компанію інвесторам, кредиторам, банкірам, громадськості, контролюючим органам та уряду;

3) використовується для просування на ринок компаній, які залежать від зовнішнього фінансування, так як інвестори в значній мірі покладаються на цю звітність, коли приймають рішення так чи ні і це допомагає у залученні капіталу;

4) під час випробувань або фаз, що приносять збитки, вона використовується для усунення проблем інвесторів та стратегічного плану повороту компанії;

5) внутрішня фінансова звітність у бухгалтерському обліку періодично використовується деякими компаніями, щоб інформувати працівників про їх діяльність та фінансовий стан та як інструмент їх мотивації;

6) для дотримання законодавчих вимог;

7) надати інформацію про те, як компанія використовує різні доступні у своєму розпорядженні ресурси, це допомагає клієнтам інформувати про статус компанії, тим самим підвищуючи рівень довіри.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], а також Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, які застосовуються до фінансової звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності.

У таблиці 1.1 відображено перелік основних нормативно-правових актів, в яких наведено дефініцію поняття «фінансова звітність».

Таблиця 1.1

Трактування поняття «фінансова звітність» згідно нормативно-правового регулювання

№ п/а	Назва нормативного документа	Визначення
1	2	3
1	Розділ 1, ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Фінансова звітність – «звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [1, 2]. Консолідована фінансова звітність – «фінансова звітність підприємства, яке здійснює контроль, та підприємств, які ним контролюються, як єдиної економічної одиниці» [1, 2].
2	Розділ 1, п. 3 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	
3	Розділ «Визначення», п. 7 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»	Фінансова звітність загального призначення - «це така фінансова звітність, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати від суб'єкта господарювання складати звітність згідно з їхніми інформаційними потребами» [3].

Продовження табл. 1.1

1	2	3
4	Розділ «Визначення», п. 4 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність».	Проміжна фінансова звітність – «фінансова звіт, що складається або з повного комплекту фінансової звітності або з комплекту стислої фінансової звітності за проміжний період» [4].

Джерело: згруповано автором на основі джерел [1-4]

Виходить що законодавчі акти розділяють ці поняття бухгалтерська та фінансова, при цьому виділяючи фінансову звітність як складову бухгалтерської.

Нижче у табл. 1.2 наведено нормативні документи, в яких затверджені форми фінансової звітності та деякі пояснення щодо їх обов'язковості.

Таблиця 1.2

Нормативні документи, в яких затверджені форми фінансової звітності

Форми звітності	Нормативний документ	Пояснення, обов'язковість цих форм
1	2	3
Форми 1-4 звітності	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової Звітності» [2]	У повному комплекті складаються завжди
Форма 5	Наказ Мінфіну від 29.11.2000 р. № 302 «Про примітки до річної фінансової звітності» [5]	Деталізують та пояснюють деякі статті форм 1-4 у вигляді набору з 15 таблиць. Складаються обов'язково для повного комплекту за НП(С)БО 1
Форма 6	НП(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами» [6]	Форма не обов'язкова. Використовується лише тими підприємствами, які мають оприлюднювати свою фінансову звітність та мають в обліковій політиці виділені звітні сегменти (господарські або географічні)
Форми 1-м, 1-мс; 2-м; 2-мс	НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [7]	Обов'язкові у складі спрощеного комплекту фінансової звітності

Джерело: згруповано автором на основі джерел [2, 5-7]

Тобто фінансову звітність можна складати як за національними, так і міжнародними стандартами. Склад фінансової звітності визначається:

1) Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» для тих підприємств, які зобов'язані складати звітність за національними та міжнародними стандартами для подачі її

в державні органи. Додаток 1 до цього стандарту містить форми звичайної фінансової звітності, а додаток 2 – консолідованої фінансової звітності (складається у разі наявності у підприємства дочірніх підприємств);

2) Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» для тих підприємств, які складають звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності «у чистому вигляді» для інвесторів чи виходу на міжнародні ринки капіталу.

Розглянемо більш детально поняття фінансової звітності, проаналізувавши його трактування вченими дослідниками. Порядок розкриття поняття фінансової звітності у працях вчених-економістів наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

№ п/а	Науковець	Трактування поняття
1	2	3
2	Онешко С., Хомяк Н.	Бухгалтерська (фінансова) звітність - «звіт, що відображає реальний фінансовий стан підприємства» [8, с. 31].
3	Костецький Я.І., Брик М.М.	Фінансова звітність - «носій фінансової та нефінансової інформації про різноманітні види діяльності та умови їх здійснення господарюючими суб'єктами» [9, с. 66].
4	Саченко С.І.	Фінансова звітність - «документи, що містять інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, про рух грошових коштів підприємства за звітний період» [10, с.10].
5	Адамик К.Б.	Фінансова звітність - «система узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства за звітний період для прийняття цими користувачами відповідних рішень» [11, с. 154].
6	Андрієнко В.	Фінансова звітність - «своєрідна інформаційна модель господарюючого суб’єкту» [12, с. 37].
7	Бабіч В.Є.	Фінансова звітність – «це джерело накопичення інформації при формуванні стратегії та тенденцій розвитку суб’єкта господарювання» [13, с. 293].
8	Дубецька К.В.	Фінансова звітність – «візитна картка бізнесу, яка представляє великий об’єм інформації, яка підтримує життєздатність фірми з позиції стійкості як стратегії фінансування, так і існуючих рутинних бізнес-відносин» [14, с. 53].

Продовження табл. 1.3

1	2	3
9	Аверіна М.Ю.	Фінансова звітність – «це сукупність форм звітності, які складені за даними фінансового обліку з метою надання зовнішнім і внутрішнім користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан у зручному і зрозумілому вигляді для прийняття цими користувачами ділових рішень» [15, с. 96].
10	Рубейкін В. А.	Фінансова звітність – «це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [16, с. 96].
11	Кужельний М. В	Фінансова звітність – «сукупність затверджених в установленому порядку згідно законодавства звітних форм, що об'єднують загальний комплекс систематизованих показників, які в свою чергу характеризують фінансово-господарську діяльність підприємств за відповідний період» [17].
12	Пархоменко В. М., Сопко В. В.	Фінансова звітність – «це система узагальнених показників, тих які характеризують результати фінансово-господарської діяльності підприємства за минулий період (місяць, квартал, рік)» [18].
13	Ткаченко Н. М.	Фінансова звітність – «загальна кількість усіх форм звітності, що складаються на основі даних бухгалтерського обліку кінцевий результат є отримання користувачем узагальненої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства, задля прийняття користувачами ефективних управлінських рішень» [19].
14	Матківської Н. І.	Фінансова звітність – «це загальна кількість форм звітності, яка складається на підставі даних обліку мета якої надання користувачам інформації про фінансовий стан та діяльність підприємства, а також зміни у фінансово-господарській діяльності за звітний період для прийняття цими користувачами управлінських рішень» [20].
15	Ковач О. В., Левкулич В.В.	Фінансова звітність підприємства – «це узагальнена інформація про фінансовий та майновий стан підприємства, а також показники виробничо-господарської діяльності, яка є підсумковим етапом ведення обліку» [21, с. 45].

Джерело: згруповано автором на основі джерел [8-21]

Отже, фінансова звітність є важливою складовою системи інформаційного забезпечення процесу управління та прийняття ефективних рішень користувачами. У процесі планування дані з фінансової звітності використовуються для обґрунтування цілей та напрямів роботи, формування базових і моделювання планових показників фінансово-господарської діяльності підприємства, а на стадії організації роботи вона впливає на процес збору достовірних первинних даних про факти господарського життя, методи та процедури їх обробки у системі фінансового обліку. Слід звернути увагу на те,

що фінансова звітність є засобом стимулювання й обмеження фінансової політики менеджменту. З використанням її здійснюють контроль, моніторинг, аналіз та оцінку досягнутих результатів та адекватні коригувальні дії, де склад і структура звітності може бути розроблена в залежності від потреб підприємства. Тому аналіз фінансової звітності направлений на дослідження фінансового стану підприємства.

1.2. Організаційно-економічна характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» засновано в кінці 1994 року.

Зареєстроване за юридичною адресою адресу: 01103, місто Київ, вул. Кіквідзе, будинок 18-А.

Генеральний директор з 04.02.2021 року - Гуцал Ігор Михайлович.

Основним видом діяльності Товариства є торговельно-посередницька діяльність (оптова, роздрібна) лікарськими засобами, виробами медичного призначення, предметами санітарії та гігієни, медичною апаратурою, інструментами та обладнанням (додаток А1, додаток Б1, Додаток В1).

Конкурентами компанії є ТОВ БАДМ, ТОВ «Алкон Фармасьютікалз ЛТД», ПрАТ «Альба Україна» та ТОВ «Вента. ЛТД», які займають суттєву частку дистрибуції фармацевтичного ринку.

Товариство створене з метою отримання прибутку шляхом здійснення торговельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг (додаток А1, додаток Б1, Додаток В1).

Головною ціллю є максимальне задоволення споживачів та партнерів, а також досягнення передових позицій на ринку (додаток А1, додаток Б1, Додаток В1).

Стратегія Товариства передбачає завоювання та закріплення міцних позицій на ринку оптової торгівлі лікарськими засобами, зростання обсягів

фінансування, реалізацію соціальних програм через аптечні мережі (додаток А1, додаток Б1, Додаток В1).

Товариству належить:

1) 95,0935% статутного капіталу ТОВ «АПТЕКА НЦ»;
2) 100% статутного капіталу ДП «СК ОМЕГА-2 ЛОГІСТИК»;
3) 100% статутного капіталу ТОВ ГЛОБАЛ ФУНГО;
4) 100% статутного капіталу ПП КАРУМАА [22].

Органами управління Товариства є:

1) Єдиний Учасник Товариства - вищий орган управління Товариства;
2) Дирекція на чолі з Генеральним директором Товариства - колегіальний виконавчий орган управління Товариства.

Склад Дирекції компанії:

1) генеральний директор;
2) заступник генерального директора;
3) директор юридичного департаменту.

Організаційна структура Товариства включає у себе Центральний офіс у м. Київ і мережу аптечних складів, яка охоплює усю територію України (за виключаючи тимчасово окупованих територій).

Філіалів або інших відокремлених структурних підрозділів немає.

Компанія «Оптіма-Фарм, ЛТД» співпрацює з багатьма вітчизняними виробниками, що дозволяє забезпечувати стабільні поставки високоякісної продукції.

Для розуміння фінансового становища Спільного українсько-естонського підприємства у формі ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» на ринку, необхідно здійснити аналіз його основних економічних показників щодо капіталу, ресурсів та фінансових результатів (табл. 1.4) (додаток А2, додаток А3, додаток Б2, додаток Б3, додаток В2, додаток В3).

Таблиця 1.4

Показники фінансово-господарської діяльності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Капітал (станом на кінець періоду)							
Загальний капітал, тис. грн.	9281497	11379483	13657375	4375878	2277892	147,15	120,02
Власний капітал, тис. грн.	1849387	2125058	2745885	896498	620827	148,48	129,21
- у тому числі: власний оборотний капітал, тис. грн.	1708553	4935863	2334585	626032	-2601278	136,64	47,30
Нерозподі-лений прибуток, тис. грн.	1849368	2125039	2745866	896498	620827	148,48	129,21
Позиковий капітал, тис. грн.	7432110	9254425	10911490	3479380	1657065	146,82	117,91
- у тому числі: поточна кредиторсь-ка заборгова-ність, тис. грн.	5851255	7780794	9555697	3704442	1774903	163,31	122,81
Ресурси							
Середньо-річна вартість основних засобів, тис. грн.	366791	476438,5	522068	155277	45629,5	142,33	109,58
Середньорі чна вартість оборотних активів, тис. грн.	8421678,5	9814963,5	11866971	3445293	2052008	140,91	120,91

1	2	3	4	5	6	7	8
- у тому числі: запасів, тис. грн.	3973204	4320007	5035836	1062632	715829	126,74	116,57
Середньооб-лікова чисельність працівників, осіб	2420	2420	2485	65	65	102,69	102,69
Фонд оплати праці, тис. грн.	242850	214140	465932	223082	251792	191,86	217,58
Економічні показники							
Чистий дохід від продажу продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	31225871	37247944	46278266	15052395	9030322	148,20	124,24
Разом сукупний дохід за рік, тис. грн.	256504	337703	758795	502291	421092	295,82	224,69
Собівартість проданої продукції, тис. грн.	(30385316)	(35464207)	(44268553)	13883237	8804346	145,69	124,83
Валовий прибуток, тис. грн.	840555	1783737	2009713	1169158	225976	239,09	112,67
Чистий фінансовий результат прибуток. тис. грн.	256504	337703	758795	502291	421092	295,82	224,69
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток, тис. грн.	164298	1080291	868476	704178	-211815	528,60	80,39
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	312326	411931	1080291	767965	668360	345,89	262,25

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Середньомісячна заробітна плата, грн. та коп.	8362,60	7373,97	15624,82	211,89	211,89	211,89	211,89

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності досліджуваного підприємства

У результаті проведеного дослідження базового підприємства за три послідуючі роки було встановлено, що за 2021-2023 роки товариство було прибутковим. Так у 2023 році розмір чистого фінансового результату склав 758795 тис. грн, що на 421092 тис. грн більше за аналогічний попередній період та на 195,82% від 2021 року. Така тенденція показує, що підприємство нарощує валюту балансу за рахунок збільшення обсягів від продаж, збільшення цін на продукцію тощо. Це підтверджується зростанням чистого доходу від продаж продукції (товарів, робіт, послуг) на 9030322 тис. грн у порівнянні із показником 2022 року та на 15052395 тис. грн – із 2021 роком.

Також прослідковується зростання показника власного капіталу підприємства, який у 2023 році склав 2745885 тис. грн, що на 48,48% більше за суму у 2021 році та на 29,21% за суму у 2022 році. Дане зростання відбулося за рахунок нерозподіленого прибутку, який у 2023 році склав 2745866 тис. грн, що на 896498 тис. грн більше за значення даного показника у 2021 році та на 620827 тис. грн за 2022 рік. Це свідчить про поліпшення фінансового стану товариства, проте тривале стримування виплати дивідендів може призвести до зниження ринкової вартості акцій компанії.

Обсяг доступного власного оборотного капіталу у 2023 році склав 2334585 тис. грн, що на 2601278 тис. грн менше за суму показника у 2022 році. Тобто на кінець 2023 року підприємство є не повністю фінансово стійким, не здатне розрахуватися по зобов’язанням високоліквідними активами.

Станом на кінець 2023 року сума показника поточної кредиторської заборгованості склала 9555697 тис. грн, що на 63,31% більше від показника у

2021 році та на 1774903 тис. грн. Таке збільшення пов'язано зі збільшенням обсягів виробництва і, отже, збільшенням обсягів закупівель сировини, основних і допоміжних матеріалів, а ще це свідчить про стійке положення підприємства на ринку і вказує на можливість підприємства отримувати попередню оплату за свою продукцію.

Станом на 2023 рік сума позикового капіталу підприємства склала 10911490 тис. грн, що на 46,82% більше за суму показника у 2021 році та на 17,91% за 2022 рік. А це свідчить про підвищення залежності підприємства від кредиторів.

Сума середньорічної вартості основних засобів у 2023 році склала 522068 тис. грн, що на 155277 тис. грн більше за суму даного показника у 2021 році та на 9,58% за суму у 2022 році. Це позитивна динаміка, яка свідчить про збільшення матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Сума середньорічної вартості оборотних активів зросла на 2052008 тис. грн або ж на 20,91% у порівнянні із сумою 2022 року, а це відбулося за рахунок збільшення дебіторської заборгованості та суми запасів.

Станом на кінець 2023 року сума запасів склала 5035836 тис. грн, а в 2022 році – 4320007 тис. грн, що на 715829 тис. грн менше за 2023 рік. Зростання суми запасів на підприємстві, свідчить про те, що підприємство значну частину капіталу заморожує на тривалий час у запасах та сповільнюється його оборотність.

Середньооблікова чисельність на підприємстві у 2023 році склала 2485 особи, що на 65 осіб більше ніж у 2021 та 2022 роках. Разом із збільшенням штатної чисельності працівників і збільшується витрати на оплату праці та середньомісячна заробітна плата. Так у 2023 році сума витрат на оплату праці склала 465932 тис. грн, що на 251792 тис. грн більше за суму у 2022 році. При цьому середньомісячна заробітна плата у 2023 році склала 15624 грн 82 коп., що на 11,89% більше за суму у 2021 та 2022 роках. Така ситуація є цілком позитивною, що показує збільшення рівня заробітної плати працівників, виплат премій, доплат, надбавок, соціальних гарантів тощо.

Зростання собівартості готової продукції на 8804346 тис. грн у 2023 році свідчить про збільшення обсягів продаж, збільшення ціни на продукцію. І це підтверджується постійним зростанням суми валового прибутку на 12,67% у 2023 році.

Паралельно із цим зростає і виручка від реалізації на 9030322 тис. грн у 2023 році та на собівартість реалізованої продукції на 24,83% у 2023 році, у порівнянні із сумами даних показників 2022 року. Це показує зростання масштабів діяльності підприємства, зміцнення позицій на ринку або ж продажа продукції з урахуванням піднятих цін, яка складується на складі.

Проте, сума чистого прибутку підприємства не перевищує кошти, отримані від операційної діяльності, це може свідчити, що поточні витрати звузилися на більш ранні періоди.

Отже, виходячи із отриманих даних по ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр., можна стверджувати, що його діяльність є динамічною та сталою. Так як, незважаючи на зростання залежності від кредиторів, підприємство зуміло наростити економічний потенціал та виробничу потужність. Діяльність Товариства зазнає негативного впливу внаслідок російського вторгнення в Україну, яке розпочалося у лютому 2022 року. Масштаби наслідків цього вторгнення наразі не можуть бути достовірно спрогнозовані, оскільки війна триває. Хоча Товариство не очікує скорочення доходів у 2022 році порівняно з 2023 роком, історична динаміка зростання імовірно суттєво сповільниться.

Станом на дату випуску фінансової звітності у 2023 році не було пошкоджень критично важливих активів, які перешкоджали б продовженню безперервної діяльності підприємства. Водночас керівництво вживає низку заходів для мінімізації негативних наслідків у цих обставинах, а саме: перевезення товарів і обладнання зі складів у північно-східних і центральних частинах України на захід країни.

Попри негативні наслідки, пов'язані з тимчасово окупованими регіонами, сума виручки компанії не зазнала сильного впливу на дату фінансової звітності у 2023 році. Незважаючи на те, що частка торгових точок зменшилась на 12% у

порівнянні з довоєнним показником, сума виручки збільшилась на 4% за перше півріччя 2022р. в порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Однак залишається суттєва невизначеність щодо подальшої ескалації воєнних дій, які можуть мати значний вплив на діяльність, виручку та фінансові результати компанії у цілому.

24 лютого 2022 року Національний банк України прийняв постанову, яка визначає порядок роботи банків України в умовах воєнного стану. Було запроваджено ряд заходів, включаючи мораторій на здійснення транскордонних валютних платежів. Водночас, деяким галузям, у тому числі і фармацевтичній, було дозволено здійснювати транскордонні розрахунки у разі їх визнання розрахунками за товари критичного імпорту. Проте залишається частина зобов'язань за договорами постачання і кредитними договорами, які компанія не має змоги виконувати, але очікується, що Компанія зможе виконати їх після зняття обмежень, за рахунок достатнього резерву коштів.

Станом на 2023 рік компанія підтримує стабільну ліквідність. Попри певні потенційні обмеження доступу до фінансування, компанія не відчуває потреби у залученні зовнішнього фінансування. З метою покращення ліквідності керівництво компанії запровадило ряд заходів, зокрема, пріоритезувало свої закупівлі та обмежило грошові виплати до необхідних. За оцінками керівництва, потоки грошових коштів за період до кінця 2022 року та в наступних роках є позитивними, і компанія не зазнає дефіциту ліквідності за умови відсутності подальшої ескалації агресії.

РОЗДІЛ ІІ
ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ СП «ОПТІМА-ФАРМА, ЛТД»

2.1. Методика складання та порядок подання фінансової звітності досліджуваного підприємства

Компоненти фінансової звітності відображають різні аспекти господарських періоду та розкриття облікової політики та її змінах, що робить можливим ретроспективний та перспективний аналіз діяльності підприємства (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Призначення основних компонентів фінансової звітності

№ з/п	Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
1	2	3	4
1	Баланс підприємства (Звіт про фінансовий стан)	Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємствами на дату балансу.	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, контролюватиме в майбутньому
2	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітній період.	Оцінка та прогноз прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат.
3	Звіт про власний капітал	Зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі.
4	Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду.	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4
5	Примітки до річної фінансової звітності	Обрана облікова політика. Інформація, не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості.	Оцінка та прогноз облікової політики; ризиків або невпевненості, які впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; діяльності підрозділів підприємства, тощо.

Джерело: сформовано автором

Залежно від потреб управління, чинних законодавчих та нормативно-правових актів можна сформувати систему вимог до звітності, які й виступають її якісними характеристиками [23] (додаток Г).

Сутність якісних характеристик, яким має відповідати інформація з фінансової звітності, можна представити наступним чином (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Якісні характеристики фінансової звітності

Назва характеристик	Суть характеристики	Пояснення
1	2	3
Дохідливість	Однозначне тлумачення інформації користувачами за умови, що вони мають достатні знання і зацікавлені у сприйнятті інформації	Наявність необхідних реквізитів, що дозволяють ідентифікувати підприємство, звітний період, одиницю виміру тощо, а також приміток до фінансових звітів, що роблять більш зрозумілою для користувачів
Достовірність	Відсутність помилок і перекручень, які можуть вплинути на рішення користувачів звітності	Помилки, які виникають у процесі прийняття рішення про оцінку і відображення статей у фінансових звітах на підставі вимог НП(С)БО.
Зіставність	Надання можливості порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди, а також фінансові звіти різних підприємств	Наведення відповідної інформації попереднього періоду і розкриття інформації про облікову політику та її зміни в примітках до фінансової звітності.
Доречність	Наявність інформації, яка впливає на прийняття рішень користувачами, надає можливість своєчасно оцінити події, підтвердити і скоригувати їх оцінки, зроблені в минулому	Структура фінансових звітів і приміток враховує використання інформації для ретроспективного і перспективного аналізу діяльності підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [2]

Склад і характеристику основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності наведено в додатку Д.

Підготовка та складання річної фінансової звітності має визначені етапи:

1) вивчення змін і доповнень до законів і нормативно-правових актів;
2) організація і проведення річної інвентаризації;
3) проведення переоцінки необоротних і оборотних активів;
4) узгодження доходів і витрат, що відносяться до звітного періоду;
5) завершення аналітичного обліку і підготовка даних для вивірки з синтетичним обліком;
6) складання форм фінансової і іншої звітності;
7) взаємне узгодження показників фінансової звітності;
8) розгляд і затвердження річної фінансової звітності;
9) подання фінансової звітності із супровідним листом.

На сьогодні повний комплект фінансової звітності за національними стандартами бухгалтерського обліку включає в себе 6 форм, а спрощений – 2 форми. В таблиці 2.3 наведено шифр форми згідно національних положень та альтернативні варіанти для малих підприємств та мікропідприємств, єдиноподатників 3-х груп та інших суб'єктів, які складають так звану спрощену фінансову звітність.

Таблиця 2.3

Комплекти фінансової звітності за національними стандартами

Повний (НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2]та НП(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами» [6])		Спрощений (НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [7])			
Повна назва фінансового звіту	Шифр форми	Фінансова звітність малого підприємства		Фінансова звітність мікропідприємства	
		Повна назва фінансового звіту	Шифр форми	Повна назва фінансового звіту	Шифр форми
1	2	3	4	1	2
Річний Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Форма № 1	Баланс	Форма № 1-м	Баланс	Форма № 1-мс

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Форма № 2	Звіт про фінансові результати	Форма № 2-м	Звіт про фінансові результати	Форма № 2-мс
Звіт про рух грошових коштів	Форма № 3	Не складають		Не складають	
Звіт про власний капітал	Форма № 4				
Примітки до фінансової звітності	Форма № 5				
Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»	Форма № 6	Не складають		Не складають	
Хто подає					
Середні підприємства[1] – обов'язково, єдиноподатники групи, малі та мікропідприємства – за власним бажанням[2]		Малі підприємства та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності		Мікропідприємства, єдиноподатники 3 групи (3% та 5%), непідприємницькі товариства	
1- великі підприємства зобов'язані складати свою фінансову звітність за МСФЗ, яка на сьогодні подається в електронній формі на основі таксономії; 2- ті підприємства, які повинні використовувати НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» і складати спрощену фінансову звітність, можуть обрати собі повний комплект фінансової звітності та користуватися НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Також вони можуть обрати собі й МСФЗ, якщо є потреба (МСБО 1 «Подання фінансової звітності», МСФЗ для малих і середніх підприємств). Однак при обранні повного комплекту вони втрачають спрощення в обліку, які надає їм НП(С)БО 25 Спрощена фінансова звітність», наприклад можливість не нараховувати забезпечення відпусток.					

Джерело: сформовано автором на основі [2, 6-7]

Критерії розділення підприємств на великі, середні, малі та мікро- наведені у таблиці 2.4 (ч. ст. 2 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]).

Таблиця 2.4

Типи підприємств для цілей фінансової звітності

Критерій	Тип підприємств			
	Мікро	Мале	Середнє	Велике
	має дотримуватися хоча б 2 з 3-х критеріїв:			
1	2	3	4	5
Балансова вартість активів (сума балансу)	≤ 350 тис. євро	≤ 4 млн євро	≤ 20 млн євро	понад 20 млн євро

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5
Чистий дохід (= виручка – ПДВ – акциз – знижки)	≤ 700 тис. євро	≤ 8 млн євро	≤ 40 млн євро	понад 40 млн євро
Середня кількість працюючих	≤ 10 осіб	≤ 50 осіб	≤ 250 осіб	понад 250 осіб
курс євро береться середньорічний НБУ (додаток Е)				

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Новостворене підприємство для визначення свого типу керується тими показниками, які представлені в його першій річній фінансовій звітності.

З вищенаведеного огляду форм фінансової звітності зрозуміло, що певні свої особливості вносить застосування Міжнародні стандарти фінансової звітності. У п. 2 Постанови Кабінету міністрів України «Порядку подання фінансової звітності» № 419 [24] наведено деталізований перелік зобов'язаних підприємства, які повинні подавати фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Даний перелік можна бачити у таблиці 2.5. Варто зазначити, що будь-яке підприємство може застосовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності добровільно.

Таблиця 2.5

Перелік суб'єктів господарювання, що складають фінансову звітність за МСФЗ

Підприємства, що становлять суспільний інтерес (ст. 1 Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1])	Інші підприємства
1	2
підприємства-емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах (або публічна пропозиція цінних паперів);	публічні акціонерні товариства (ПАТ);
банки;	підприємства, які провадять діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значеяня (наприклад, природний газ, нафта, металічні руди, золото, вапняк, лікувальні грязі, гіпс, глина, крейда, мінеральні води).
страховики;	
кредитні спілки;	
недержавні пенсійні фонди (група 65.3 КВЕД);	
підприємства, що надають інші фінансові послуги (КВЕД 64);	
підприємства, що здійснюють іншу допоміжну діяльність у сферах фінпослуг та страхування (розділ 66 КВЕД, крім опоміжної у сфері пенсійного забезпечення по групі 66.2 КВЕД);	
великі підприємства.	

Джерело: сформовано автором на основі [1, 23]

Звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності подається на основі таксономії. Таксономія – «це затверджений склад статей фінансової звітності, складеної за Міжнародними стандартами фінансової звітності, які підлягають розкриттю» [3]. Таксономію для підприємств затверджує Міністерство фінансів України на основі рекомендацій ради з Міжнародних стандартів фінансової звітності (IASB). Комплект фінансової звітності за МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [3] включає в себе: звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід (або два окремих звіти – звіт про прибутки та збитки; звіт про інший сукупний дохід), звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал. Обов'язковою є наявність детальних приміток. При першому застосуванні міжнародних стандартів слід керуватися вимогами МСФЗ 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності» [25].

Звіт про управління – це не частина фінансової звітності. Однак він подається разом з фінансовою звітністю та у фінансовій частині її доповнює та містить аналіз, який частково спирається на дані фінансової звітності. Він має містити додаткову, не включену до фінансової звітності інформацію. Звіт про управління не має затвердженої форми, тобто складається у довільній формі. Мікропідприємства, малі підприємства не подають звіт про управління, середні підприємства мають право відображати тільки фінансову інформацію, оминаючи нефінансову, а от великі - подають та включають до звіту як фінансову, так і нефінансову інформацію. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління [26] дають уявлення про його орієнтовний зміст (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Складові звіту про управління

Рекомендована фінансова інформація	Рекомендована нефінансова інформація
1	2
Використані підприємством фінансові інструменти	Інформація про організаційну структуру та опис діяльності підприємства у сфері досліджень та розробок
Інформація про придбання акцій	Інформація екологічного характеру (дії підприємства щодо охорони довкілля та запобіганню шкідливих викидів, раціональневикористання води тощо)
1	2
	Інформація соціального характеру (соцпакет для

Оцінка цінового ризику	працівників, підтримані підприємством соціальні заходи, витрати наблагодійність, загальну кількість працівників та частку жінок на керівних посадах, заохочення (мотивацію) працівників, охорону праці та безпеку, навчання та освіту персоналу, рівні можливості працевлаштування, повагу прав людини, заходи з боротьби з корупцією та хабарництвом)
Оцінка кредитного ризику	Місія та довгострокові цілі підприємства
Оцінка ризику ліквідності	Існуючі стратегії підприємства
Оцінка ризиків грошових потоків	Корпоративне управління (органи управління, дивідендна політика, збори акціонерів)
Оцінка інших ризиків	Наприклад, певних інвестиційних проєктів, які має підприємство

Джерело: сформовано автором на основі [25]

У таблиці 2.7 відображено перелік суб'єктів господарювання, які зобов'язані подавати разом із фінансовою звітністю аудиторський висновок до неї.

Таблиця 2.7

Перелік підприємств, що зобов'язані подавати до фінансової звітності аудиторський висновок

мікро-підприєм-ства	малі підприєм-ства	мікро- та малі підприємства, які є фінансовими установами	середні підприєм-ства	великі підприємст-ва, що не є емітентами цінних паперів	великі підприємства-емітенти цінних паперів, ПАТ, суб'єкти природних монополій
1	2	3	4	5	6
не потрібно		так			
не оприлюднюють, аудиторський висновок непотрібен		не пізніше ніж до 1 червня 2022 року			не пізніше ніж до 30 квітня 2022 року

Джерело: сформовано автором

Щорічна фінансова звітність подається до державних органів, як і раніше, дещо по різним датам: до Державної податкової служби України (ДПС) та до Державної служби статистики України (Держстат). Це пов'язано з тим, що фінансова звітність була й поки що залишається (до можливого введення податку на доданий капітал) невід'ємною частиною декларації з податку на прибуток

підприємства. Строки подачі фінансової звітності на 2022 рік наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Строки подачі фінансової звітності за 2023 рік

Держорган	Дата подачі фінансової звітності	
	Повний комплект за НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності України», який подають середні підприємства	Спрощений комплект за НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»
1	2	3
для платників податку на прибуток:		
Держстат	не пізніше 01 червня 2022 року	не пізніше 28 лютого 2022 року
ДПС	не пізніше 01 березня 2022 року	
для платників єдиного податку		
Держстат	×	не пізніше 28 лютого 2022 року
ДПС	не подають	

Джерело: сформовано автором

Неприбуткові організації подають фінансову звітність у тому ж порядку і ті ж строки, що й платники податку на прибуток: до Державної податкової служби України (ДПС) та до Державної служби статистики України (Держстат).

Підприємства, які готують свою річну фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності [25] подають її до Центру збору фінансової звітності у строки, які передбачені для оприлюднення такої фінансової звітності у Законі про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1]:

1) 30 квітня 2022 р. – підприємства, що становлять суспільний інтерес, ПАТ;

2) 01 червня 2022 р. – великі підприємства, які не є емітентами цінних паперів.

Крім того, фінансова звітність подається внутрішнім користувачам, наприклад власникам і трудовим колективам (додаток Ж).

Серед найбільш загальних правил складання фінансової звітності є:

1) обов'язковою є щорічна інвентаризація перед складанням фінансової звітності (п. 12 Порядку № 419 [24]). Проводиться інвентаризація в період з 1 жовтня по 31 грудня 2023 року. Вона потрібна для підтвердження достовірності даних при заповненні форм фінансової звітності;

2) звітність складається в тис. грн з округленням до цілих у звичайному комплекті та в тис. грн з одним десятковим знаком у спрощеній фінансовій звітності (щодо Звіту про управління вимог немає);

3) можливе використання додатково вписуваних рядків до фінансової звітності, потреба в яких визначається за принципом суттєвості розкриття інформації (додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2]).

Неподання або несвоєчасне подання платником податку на прибуток (неприбутковими підприємствами, установами та організаціями) фінансової звітності має наслідком штраф в розмірі 340 грн за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. Ті самі дії, вчинені повторно передбачають штраф в розмірі 1020 грн за кожне таке неподання або несвоєчасне подання (п. 120.1 Податкового кодексу України [27]); якщо органам Держстату, то згідно зі ст. 186-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення [28] неподання фінансової звітності чи подання з неправдивими даними тягне за собою накладення штрафу від 170 до 255 грн (якщо повторно протягом року – від 255 до 425 грн). Крім того, ще є й відповідальність за неоприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським висновком для тих підприємств, які зобов’язані це робити адміністративний штраф на посадових осіб складає від 17000 до 34000 грн (ст. 163 Кодексу України про адміністративні правопорушення [28]) за порушення порядку оприлюднення фінансової звітності разом з аудиторським звітом на посадових осіб підприємства накладається адміністративний штраф у розмірі від 1 000 до 2 000 неоподаткованих мінімальних доходів громадян (від 17 000 до 34 000 грн).

Проте зміни, що депутати внесли до Перехідних положень Податкового кодексу України [27] звільнили платників податків, які через вторгнення

рашистів не можуть виконати покладені на них зобов’язання, від відповідальності, зокрема, за несвоєчасне подання фінансової звітності разом з аудиторським висновком, як того вимагає пункт 46.2 Податкового кодексу України [27]. Виконати цей обов’язок платники податків мусять протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану (пп. 69.1 підрозд. 10 розд. XX Податкового кодексу України [27]).

Відповідно до п. 1-1 розд. V Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» першим звітним періодом, за який підприємства, що зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти, подають фінансову звітність на підставі таксономії за міжнародними стандартами в електронній формі, є 2022 рік. Звітність складається в електронному форматі, який визначається як iXBRL (eXtensible Business Reporting Language).

ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» є суб’єктом великого бізнесу і, як інші суб’єкти господарювання, зобов’язане складати й подавати фінансову звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (усі шість форм звітності).

Досліджуване підприємство – ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» складає Звіт про фінансовий стан у комп’ютеризованому середовищі програми M.E.Doc (Медок) у національній валюті в тисячах без десяткових знаків станом на 31 грудня звітного року.

Кожний з розділів Звіту про фінансовий стан завершається проміжним підсумком по розділу, сума яких дає відповідно загальний підсумок активу чи пасиву Звіту про фінансовий стан.

Рівність підсумків активу і пасиву Звіту про фінансовий стан зумовлена тим, що «в обох його частинах відображені у вартісному вимірнику одні і ті ж господарські засоби, тільки по груповані за різними ознаками: в активі – за складом і розміщенням, в пасиві – за джерелами їх утворення і цільовим призначенням» [29]. Кожен вид господарських засобів, розміщених в активі, має відповідне джерело їх утворення, відображене в пасиві Звіту про фінансовий стан.

Суми активу і пасиву Звіту про фінансовий стан не можуть ні в якому разі буть різними, тому що вартість засобів підприємства має бути рівною вартості джерел їх утворення. Відсутність рівності «підсумків активу і пасиву Звіту про фінансовий стан говорить про наявність помилок, допущених в облікових записах або при складанні самого Звіту про фінансовий стан» [29].

У Балансі порівнюються дані на початок і кінець звітного періоду. Не допускається взаємне погашення активів і пасивів Звіту про фінансовий стан.

Усі дані, які знаходять своє відображення у балансі, беруться з даних синтетичних та аналітичних рахунків бухгалтерського обліку.

Згортання статей активів і зобов'язань не допускається, крім випадків, передбачених у Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Отже, можна впевнено стверджувати, що Звіт про фінансовий стан має досить важливе значення для управління підприємством, оскільки надає інформацію різних рівнів, за допомогою якої можна визначити та оцінити фінансовий стан господарства, та зробити аналіз, шляхом порівняння його даних з попереднім періодом.

Другою формою, яка входить до складу фінансової звітності є Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Звіт про фінансові результати (форма №2) відображає результати фінансово-господарської діяльності (структуру доходів та витрат підприємства за звітний період) ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Цей звіт складають наростаючим підсумком за оборотами номінальних рахунків. Дані Звіту про сукупний дохід наводять за звітний та попередні періоди, для подальшого їх порівняння та аналізу.

Під час складання Звіту про сукупний дохід підприємство керується умовами принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, згідно з яким для визначення фінансового результату потрібно співвідносити отримані підприємством доходи та здійсненні витрати за звітний період. Всі витрати і доходи зазначаються у звітності у момент їх виникнення, незалежно від моменту

їх надходження й відображаються в обліку за тими періодами, до яких вони відносяться.

Побудова статей І розділу Звіту про сукупний дохід забезпечує послідовне співставлення статей доходів і витрат для визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду та надає інформацію про доходи і витрати з погляду власника підприємства.

До категорій цього звіту відносяться витрати, доходи, збитки, прибуток. Звіт про сукупний дохід складається на основі даних поточного бухгалтерського обліку, який базується на Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Наступною формою звітності є Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» складає Звіт про рух грошових коштів (додаток З1, додаток З2, додаток З3) за прямим методом – за яким розкриваються основні види надходжень грошових коштів чи виплат грошових коштів із розкриттям конкретних джерел та напрямів використання у розрізі видів діяльності.

Звіт містить дані про рух грошових коштів в результаті: операційної (основної діяльності підприємства), інвестиційної (купівля та продаж активів, основних засобів та інших інвестицій, котрі не можуть бути складовою часткою еквівалентних грошових коштів) та фінансової діяльності.

Четвертою формою фінансової звітності є Звіт про власний капітал підприємства (додаток И1, додаток И2, додаток И3).

Підприємство у графах Звіту про власний капітал, в яких зазначаються складові власного капіталу, наводять лише ті з них, які зазначені у Балансі (Звіті про фінансовий стан). У звіті наводиться детальна характеристика причин зміни в структурі капіталу підприємства.

Однією зі складових фінансової звітності, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів за звітний період

підприємства, є Примітки до річної фінансової звітності. Тому для більш детального розуміння, що ж відображає ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» в кожній статті усіх форм звітності, необхідно звернутися в додаток К, де відображено кожну складову форм звітності.

Обсяг інформації в Примітках до фінансової звітності залежить від видів діяльності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» та вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Також ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» подає звіт про управління в якому міститься фінансова та нефінансова інформація, що характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності.

2.2. Методика здійснення аналізу фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

У сучасній економіці, коли результати аналізу фінансово-економічного стану підприємства виступають одним із найважливіших факторів у прийняття управлінських рішень, фінансова звітність як джерело аналітичної інформації використовується при оцінці діловими партнерами, інвесторами, кредиторами та іншими важливими контрагентами при оцінці діловими партнерами, інвесторами, кредиторами та іншими важливими контрагентами. Аналітичні властивості фінансової звітності є невід'ємною частиною інформаційної системи управління.

У свою чергу, мета аналізу фінансової звітності - надання оцінки результатам господарської діяльності підприємства за звітний рік та його поточному фінансовому стану.

Об'єкт дослідження - фінансовий стан підприємства.

Суб’єктами аналізу є внутрішні та зовнішні (контрагенти (дебітори, кредитори), інвестори, незалежні аналітики, зовнішні аудитори, податкові органи, статистичні органи, конкуренти) користувачі.

Джерелом аналізу є фінансова звітність підприємства – Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до фінансової звітності.

Обсяг інформації - обмежені даними фінансової звітності.

Завдання аналізу:

1) проаналізувати склад, структуру та динаміку майна підприємства та джерел його формування;

2) оцінити ефективність використання майна та оптимальності структури капіталу підприємства;

3) проаналізувати доходи, витрати та фінансові результати роботи підприємства;

4) провести аналіз надходження та вибуття грошових коштів підприємства;

5) оцінити структуру та динаміку власного капіталу підприємства тощо

Функції аналізу фінансової звітності підприємства:

1) аналіз становища підприємства та перспектив його змін;

2) фінансовий контроль на підприємстві; регулювання процесів прийняття управлінських рішень;

3) планування стратегічних та тактичних фінансових результатів.

Принципи аналізу фінансової звітності підприємства: використання достатнього обсягу інформації з фінансової звітності; визначеність методів, прийомів, способів, моделей, інформаційних джерел проведення аналізу фінансової звітності; обґрунтованість методики проведення аналізу фінансової звітності; значимість отриманих результатів для фінансово – господарської діяльності суб’єкта господарювання

Послідовність проведення аналізу фінансової звітності підприємства представлено на рисунку 2.1.

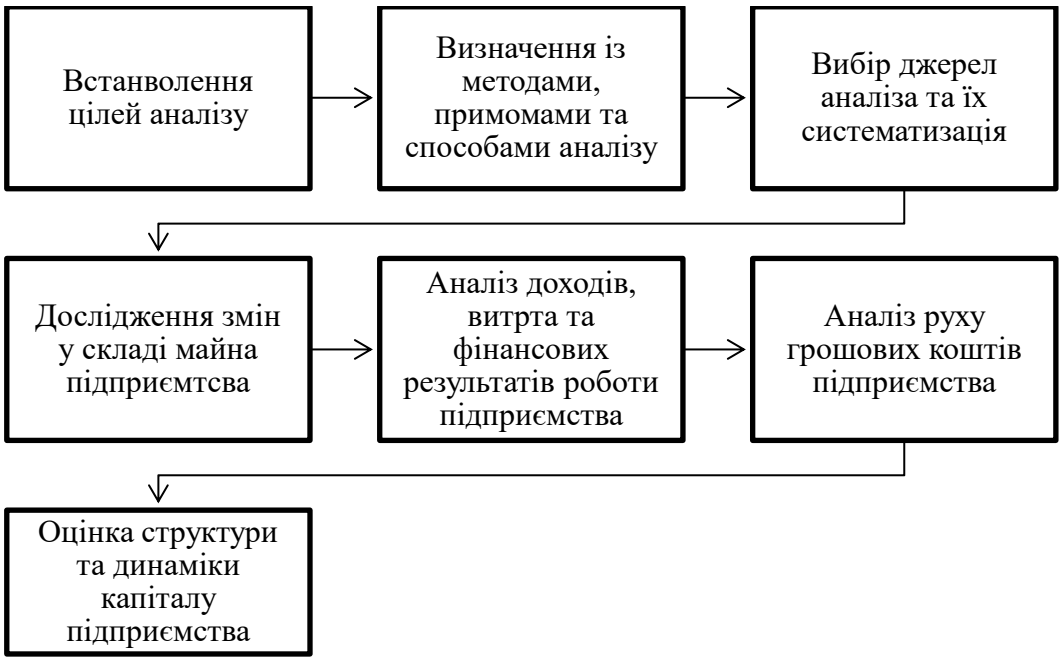

Рис. 2.1. Послідовність проведення аналізу фінансової звітності підприємства

Джерело: сформовано автором

Тобто за допомогою фінансових звітів можна провести аналіз ряду об’єктів, серед яких:

1) аналіз фінансової стійкості;
2) аналіз платоспроможності та ліквідності;
3) аналіз грошових потоків;
4) аналіз кредитоспроможності;
5) аналіз ефективності використання капіталу;
6) аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості;
7) прогнозування фінансового стану.

Оцінювання фінансової стійкості підприємства «передбачає проведення об'єктивного аналізу величини та структури активів і пасивів підприємства і визначення на цій основі його фінансової стабільності і незалежності, а також аналізу відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям його статутної діяльності» [31, с. 240].

Отже, розрахунок показників фінансової стійкості здійснюється на основі даних балансу підприємства (додаток А2, додаток Б2, додаток В2), а для

прогнозування впливу фінансового левериджу та фінансової стійкості використовують також Звіт про власний капітал (додаток И1, додаток И2, додаток И3) та Звіт про сукупний дохід (додаток А3, додаток Б3, додаток В3) (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Дослідження показників фінансової стійкості ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
К фінансової незалежності, Кфн	0,199	0,187	0,201	0,002	0,014	101,01	107,49
К концентрації позикового капіталу, Кпк	0,800	0,813	0,799	-0,001	-0,014	99,88	98,28
К фінансової залежності, Кфз	5,018	5,354	4,974	-0,044	-0,380	99,12	92,90
К концентрації поточної заборгованості, Кпз	0,766	0,784	0,775	0,009	-0,009	101,17	98,85
К фінансової стійкості, Кфс	0,249	0,229	0,252	0,003	0,023	101,20	110,04
К фінансового левериджу, Кфл	4,019	4,355	3,974	-0,045	-0,381	98,88	91,25
К забезпечення запасів власним капіталом, Кзз	0,427	0,409	0,429	0,002	0,020	100,47	104,89
К маневреності оборотних коштів, Кма	0,194	0,175	0,181	-0,013	0,006	93,30	103,43
К маневреності власного капіталу, Кмвк	0,924	0,892	0,850	-0,074	-0,042	91,99	95,29
К маневреності позикового капіталу, Кмпк	0,229	0,205	0,214	-0,015	0,009	93,45	104,39

Джерело: розраховано автором

Виходячи із даних таблиці 2.9, варто зазначити, що компанія «Оптіма-Фарм, ЛТД» значно залежить від позикових коштів і здатна фінансувати у 2023 році тільки 20,10% активів за рахунок власних коштів, що на 7,49% більше значення 2022 року. Це означає, що підприємство підвищує фінансову стійкість та свідчить про посилення можливості маневрувати власними засобами підприємства.

Значення показника коефіцієнта концентрації позикового капіталу ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» знаходиться вищу нормативних меж (більше 0,6). У 2023 році 79,90% активів компанії фінансувалися за рахунок позикового капіталу. В умовах стабільної роботи компанії і галузі таке значення говорить про неприйнятний рівень фінансових ризиків. Дане значення є дуже близьким до одиниці, а це говорить про те, що в компанії більше боргів, ніж активів. Останнє може сигналізувати про те, що компанія може стати банкрутом. Але у 2023 році даний показник зазнав зниження на 1,72%, що уже є позитивною тенденцією.

Фінансова залежність ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2023 році склала 4,974 гривні фінансових ресурсів, що припадають на кожну гривню власних коштів, а це 0,380 гривні менше за суму у 2022 році. Однак значення показника знаходиться вищу нормативних меж (більше 2). Занадто висока залежність говорить про те, що рівень фінансових ризиків значний. Для зниження залежності необхідно працювати в напрямку збільшення обсягу власного капіталу. Для цього можна провести додаткову емісію акцій, вкласти отриманий прибуток в роботу компанії, використовувати інші доступні заходи.

Значення показника концентрації поточної заборгованості ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2023 році склав 0,775 одиниці, тобто 77,5% активів сформовано за рахунок поточної заборгованості.

ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за усі три роки не є фінансово стійким, так як коефіцієнт фінансової стійкості менше нормативного значення (менше 0,2). Отже, компанія не здатна проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. 25,2% активів компанії у 2023 році фінансуються за рахунок постійного капіталу і довгострокових зобов'язань. Це говорить про те, що ризик банкрутства дуже високий.

У 2023 році коефіцієнт фінансового левериджу склав 3,974 одиниці, тобто 3,974 гривні довгострокових позикових коштів використано для фінансування активів підприємства поряд із власними коштами. І це значення знизилося на 0,381 одиниці, що є позитивною динамікою. Коефіцієнт фінансового ризику показує кількість позикових коштів, залучених підприємством на 1 гривню

вкладених в активи власних коштів. Чим вище його значення, тим вищий ризик вкладання капіталу в підприємство. Нормальним вважається співвідношення 1:2, за якого одна третина загального фінансування сформована за рахунок позикових коштів.

У 2023 році ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» була нездатна повністю профінансувати формування запасів за рахунок постійних джерел фінансування (менше 0,5). На кожну гривню запасів у 2022 році припадає 0,409 гривні власних оборотних коштів. Однак в 2023 році ситуація змінилася і компанія виявилася більш стійкою. Це свідчить про підвищення стійкості компанії в середньостроковій перспективі і про зниження залежності від короткострокових джерел фінансування.

У 2021-2023 роках компанія залежала від кредиторів у питаннях формування оборотного капіталу. Про це говорить показник маневреності власних оборотних коштів, який був нижче нуля. Тобто компанія не зможе самостійно формувати оборотний капітал і фінансувати свої оборотні активи тільки за рахунок власного капіталу.

Маневреність власного капіталу компанії ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» є високою, і значення знаходиться вище нормативного значення протягом 2021-2023 роках (більше 0.2). Власні кошти на 15% у 2023 році відволікаються на фінансування необоротних активів. Але значення даного показника у 2023 році знизилося і збільшилися витрати власних коштів на необоротні активи у розмірі 4,71%. В свою чергу коефіцієнт маневреності позикового капіталу має низьке значення, що є позитивно.

Для визначення ефективності діяльності підприємства варто провести групування група активів та пасивів за ступенем ліквідності та провести аналіз (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Порівняння відповідних груп активів та пасивів підприємства за ступенем ліквідності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Актив	Роки	Пасиви	Роки

	2021	2022	2023		2021	2022	2023
1	2	3	4	6	7	8	9
А1	257193	685784	294222	П1	7108665	8916846	10586649
А2	4559246	5487690	7194575	П2	0	0	0
А3	4000779	4639235	5432437	П3	323445	337579	324841
А4	464279	566774	736141	П4	1849387	2125058	2745885

Джерело: розраховано автором

Аналіз ліквідності балансу показав, що не виконується нерівність А1 > П1. Так значення високоліквідних активів у 2023 році склало 294222 тис. грн, що на 391562 тис. грн менше за значення даного показника у 2022 році. Така ситуація свідчить про недостатність на підприємстві коштів для покриття найбільш термінових зобов'язань абсолютно і найбільш ліквідних активів.

Проте, якщо розглядати активи, що швидко реалізуються, то можна поспостерігати, що значення даного показника у 2022 році склало 5487690 тис. грн, що на 1706885 тис. грн менше за суму у 2023 році та на 7194575 тис. грн більше у 2023 році за короткострокові зобов’язання. Це показує, що підприємство може бути платоспроможним в недалекому майбутньому з урахуванням своєчасних розрахунків з кредиторами.

Так же, виконується нерівність А3 > П3 за 2021-2023 роки, що в майбутньому при своєчасному надходженні грошових коштів від продажу та платежів організація може бути платоспроможною на період, рівний середньої тривалості одного обороту оборотних коштів після дати складання балансу.

Також не виконується нерівність А4 < П4 за усі три роки. Це свідчить про відсутність власних оборотних коштів у достатній кількості.

Якщо провести аналіз перспективної ліквідності балансу, умова якої повинна виглядати саме так А3 ≥ П3; А4 ≤ П4, показав, що на підприємстві не достатня кількість власних активів, щоб покрити непередбачувані витрати в майбутньому.

Аналіз ліквідності балансу у короткостроковій перспективної показав, що нерівність А1≥П1+П2 не виконується, щоб підприємство було абсолютно ліквідним. Навіть нерівність А1+А2≥П1+П2 не виконується , що показує не можливість підприємством погасити всі поточні зобов'язання, шляхом перетворення швидко реалізованих активів у грошові кошти.

У цілому завдання аналізу ліквідності балансу – це «перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, виявити здатність підприємства розраховуватися за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу, тобто ліквідність балансу визначається ступенем покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у кошти відповідає терміну погашення зобов'язань» [32, с. 44]. У таблиці 2.11 відображено діагностику коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.11

Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
К абсолютної ліквідності, Кабл	0,036	0,076	0,027	-0,009	-0,049	75,00	35,53
К швидкої ліквідності, Кшл	0,678	0,692	0,707	0,029	0,015	104,28	102,17
К поточної ліквідності, Кпл	1,240	1,213	1,221	-0,(	0,008	98,47	100,66

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4				
Загальний коефіцієнт ліквідності, Кзл	1,306	1,276	1,290	-0,016	0,014	98,77	101,10
К маневреності функціонування капіталу, Кмфк	2,342	2,447	2,327	-0,015	-0,120	99,36	95,10
Питома вага оборотних коштів в активах, ПВок, %	94,99	95,02	94,46	-0,530	-0,560	99,44	99,41
К забезпеченості власними коштами, Квзк	0,458	0,338	0,444	-0,014	0,106	99,04	107,92

Джерело: розраховано автором

Із таблиці 2.11 встановлено, що коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році склав 0,027 одиниці, тобто на кожну гривню поточних зобов'язань припадає близько 0,027 гривні грошових коштів та їх еквівалентів. Таким чином, компанія «Оптіма-Фарм, ЛТД» не могла відповідати за своїми зобов'язаннями за 2021-2023 роки (менше нормативного значення - 0,1). р. З 2023 року ситуація змінилася і значення коефіцієнта знизилося на 0,049 одиниці. Тобто компанія ще більше не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром.

Отримані дані показують, що в 2022 р. коефіцієнт швидкої ліквідності знаходився в межах нормативного значення (більше 0,5), і на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 0,692 гривні високоліквідних оборотних активів. З 2023 року ситуація змінилася, і досліджуваний показник компанії «Оптіма-Фарм, ЛТД» збільшився до 0,707 гривні високоліквідних оборотних активів. Це означає, що в компанії достатня кількість поточних фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості для погашення короткострокових зобов’язань.

Отримані дані показують, що протягом 2021-2023 років компанія могла вчасно відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. На кінець 2023 року в компанії залишилося лише 1,221 гривня на кожну гривню поточних зобов'язань.

Загалом у 2023 році 1,29 гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань.

У 2023 році 2,327 грн власних оборотних коштів знаходяться у формі грошових коштів, що на 0,120 гривні менше за суму у 2022 році.

У 2023 році 94,46% оборотні активи складають від загальної вартості активів підприємства, що на 0,560% менше за показник 2022 року. Це є відносно негативною тенденцією, хоча так як це значення незначно зменшилося і підприємство збільшило матеріально-технічну базу, то це є нормальним явищем.

Фінансова стійкість компанії «Оптіма-Фарм, ЛТД» зростає на 7,92% у 2023 році. Протягом всього періоду коефіцієнт вищий нормативного і компанія здатна

профінансувати 44,4% всіх своїх оборотних активів за рахунок власного капіталу.

Ефективність роботи підприємства повністю залежить від організації і системи управління грошовими потоками, яка «створюється задля забезпечення виконання короткострокових і стратегічних планів підприємства, підтримання платоспроможності і фінансової стійкості, більш раціонального використання активів і джерел їх формування, а також мінімізації витрат на фінансування господарської діяльності» [33, с.195].

Запорукою ефективного управління грошовими потоками є правильно побудований аналіз грошових надходжень і видатків (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Аналіз грошових потоків ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий операційний дохід, ЧОП, тис. грн	164298	1080291	868476	704178	-211815	528,60	80,39
Амортизаційні відрахування, А, тис. грн	94527	116665	125560	31033	8895	132,83	107,62
Зміна запасів, ЗВ, тис. грн	3973204	4320007	5035836	1062632	715829	126,74	116,57

Продовження табл. 2.12

1	2	3	4	5	6	7	8
Зміна дебіторської заборгованості, ДЗ, тис. грн	4182633	5023468	6341132	2158499	1317664	151,61	126,23
Зміна кредиторської заборгованості, КЗ, тис. грн	6542712	8004250	9738443	3195731	1734193	148,84	121,67
Чистий грошовий потік від операційної діяльності, ЧОГП, тис. грн	14957374	18544681	22109447	7152073	3564766	147,82	119,22

Джерело: розраховано автором

Сума чистого операційного доходу у 2023 році склала 868476 тис. грн, що на 211815 тис. грн менше за суму 2022 року. Незважаючи на те, що валові доходи перевищують операційні втрати, проте тенденція чистого операційного доходу знижується.

Також прослідковується збільшення суми амортизаційних відрахувань на 8895 тис. грн у 2023 році, а це сприяє зниженню податкових платежів і зростанню власних фінансових ресурсів.

Сума зміни запасів у 2023 році також має тенденцію до зростання на 715829 тис. грн, а це може призвести до заморожування оборотного капіталу, уповільненню його оборотності.

Різке збільшення дебіторської заборгованості у 2023 році на 1317664 тис. грн та її частки в оборотних активах може свідчити про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та про збільшення обсягу продажів.

Загальне зростання поточної кредиторської заборгованості було зумовлене як збільшенням обсягів його діяльності.

На 19,22% більше у 2023 році залишається виручки від реалізації продукції в розпорядженні підприємства в певному періоді після здійснення всіх грошових видатків операційного характеру.

Тобто ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» здатне самостійно фінансувати свою основну діяльність, генерує надлишкові грошові кошти для фінансування інших потреб.

Аналіз ефективності використання капіталу підприємства відображено в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз ефективності використання капіталу ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
К концентрації власного капіталу, Кквк	0,1992	0,1867	0,20105	0,002	0,014	100,93	107,69
К довгострокового залучення позикових коштів, Кдзпк	0,00191	0	0	-0,00191	0,000	0,00	-0,0019
К структури залученого капіталу, Ксзк	0,011	0	0	-0,011	0,000	0,00	-0,011
Рентабельність власного капіталу, Рвк, %	16,89	15,89	27,63	10,740	11,740	163,59	173,88

Джерело: розраховано автором

У 2023 році частка власних коштів підприємства у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність склала 20,105 %. Тобто з 2021 року підприємство не є стійким, стабільним і незалежним від зовнішніх кредиторів.

У всіх залучених коштах з 2022 року сума довгострокових зобов’язань підприємства складає 0 %, що у порівнянні із 2021 роком на 0,00191 одиниць менше. Зменшення коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів є позитивним.

У 2022-2023 роках на 1 грн. поточних зобов'язань припадало 0 грн довгострокових зобов’язань.

Рентабельність власного капіталу компанії підвищується на 11,740%. Якщо в 2021 році на кожну залучену гривню власних коштів дозволив отримати 16,89 гривні чистого прибутку, то в 2023 році – 27,63.

Аналіз та оцінку внутрішньої ділової активності здійснюють у кількісному і якісному вимірах. Деякі з показників кількісної оцінки ділової активності та джерела її розрахунок наведено у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Аналіз ділової активності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
К ефективності використання фінансових ресурсів	0,02764	0,02867	0,05555	0,028	0,027	200,98	193,76
К використання власних коштів	0,99732	0,49243	2,57898	1,582	2,087	258,59	523,73
Оборотність виробничих запасів, обороти	17,645	15,244	21,477	3,832	6,233	121,72	140,89
Період окупності власного капіталу, роки	7,2099	6,2926	3,6187	-3,591	-2,674	50,19	57,51

Джерело: розраховано автором

Коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів підприємства маємо чітку позитивну динаміку до зростання показника ділової активності. Це свідчить про те, що використовуване майно підприємства з часом починає приносити все більший прибуток. Як бачимо, до кінця 2023 року прибуток зріс на 0,027 гривні.

У 2023 році 1 грн власних коштів дає 2,57898 грн прибутку, що на 1,582 грн більше за суму у 2021 році та на 2,087 грн за 2022 року.

Оборотність запасів зросла з 17,645 до 21,477 обороти в рік. Чим вище оборотність запасів компанії, тим більш ефективним є виробництво і тим менше потреба в оборотному капіталі для підприємства.

Ефективність роботи компанії «Оптіма-Фарм, ЛТД» є високою, а окупність власного капіталу становить близько 4 років у 2023 році роки, при тому, що значення даного показника у 2021 році було 7 років. Тобто за 4 роки

власний капітал буде компенсований чистим прибутком, зменшення періоду свідчить про позитивну тенденцію.

Останнім етапом фінансового аналізу є аналіз ефективності роботи ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр., який виображений у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Аналіз показників рентабельності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
				2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність активів, %	2,9067	3,26899	6,06142	3,155	2,792	208,53	185,42
Рентабельність діяльності, %	0,82144	1,03121	1,6396	0,818	0,608	199,60	159,00
Рентабельність виробництва продукції, %	0,84417	0,95223	1,71407	0,870	0,762	203,05	180,01
Рентабельність продукції, %	0,81757	0,90967	1,65773	0,840	0,748	202,76	182,23

Джерело: розраховано автором

Протягом періоду дослідження рентабельність активів підвищилася на 2,792%. Якщо в 2021 р. ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» отримала 2,9067 гривень чистого прибутку на кожну вкладену гривню активів, то в 2023 р. - вже 6,06142 гривень. Факторами такого зростання є підвищення суми чистого прибутку.

Рентабельність діяльності компанії характеризує ефективність використання всього майна підприємства. У 2023 році 1,6396 гривень необхідно підприємству для одержання однієї гривні прибутку незалежно від джерел залучення коштів, що на 59% більше за суму у 2022 році.

У 2023 році 1,65773 операційного прибутку одержує підприємство з кожної гривні проданої продукції, тобто на підприємстві 1,65773 грн залишається після покриття собівартості продукції, що на 82,23% більше за показник 2022 року.

Отже, основною інформаційною базою для дослідження фінансового становища підприємства є фінансова звітність, оскільки кожне підприємство регулярно її складає за загальновідомими правилами. Загалом, виходячи із аналізу фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр., було встановлено, що воно має нестабільну фінансово-господарську діяльність, яка проявляється у збільшенні обсягів виробництва та продаж, покращенні економічних показників, проте присутня висок залежність від кредиторів, низка платоспроможність та мала кількість високоліквідних активів.

2.3. Організація і методика аудиту фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарма, ЛТД»

Аудит фінансової звітності в Україні – це різновид перевірки, за підсумками якої можна дізнатися правильність ведення обліку та формування бухгалтерської документації суб'єкта, що інспектується. Основна мета аудиту бухгалтерської фінансової звітності полягає в письмовому відображенні думки кваліфікованих співробітників про повноту, достовірність та законність інформації, що перевіряється.

Аудит бухгалтерської фінансової звітності організації в Україні проводять спеціальні працівники – незалежні аудитори. Кожен із них зобов'язаний пройти сертифікацію та скласти низку кваліфікаційних іспитів. Сенс діяльності аудитора полягає в тому, щоб ретельно перевіряти всі операції на кожній стадії та при виявленні дрібних невідповідностей фіксувати результат у спеціалізованій формі.

Коли аудит фінансової звітності підприємств проводиться добровільно, керівництво визначає обсяг документації, що підлягає перевірці. В інших випадках замовляється повний аудит фінансової документації компанії.

Проведення аудиту фінансової звітності передбачає вирішення наступних завдань:

1) перевірка відповідності поданої документації вимогам законодавчих актів;

2) контроль показників у всіх суміжних формах звітності підприємства;

3) діагностика внутрішньої бухгалтерської системи (перевірка повноти відображення операцій, що проводяться).

Аудит фінансової звітності організації починається з того, що між власником фірми та аудиторською компанією досягається домовленість про зустріч в онлайн чи оффлайн форматі. На ній сторони мають обговорити формат майбутньої перевірки. Далі відбувається знайомство уповноважених осіб із підприємством та складається подальший план моніторингу. Після затвердження документа інспектується бухгалтерська частина виробництва:

1) вивчаються показники щодо логічного взаємозв'язку та відсутності помилок;

2) підтверджується/спростовується повнота, достовірність та законність наданих відомостей;

3) здійснюється постатейна оцінка бухгалтерських показників (груп рахунків);

4) проводиться вивчення результатів попередньої аудиторської перевірки;

5) робиться оцінка ефективності внесених змін;

6) провадиться узгодження підготовлених матеріалів з обліковою політикою компанії;

7) виконуються інші дії, без яких аудит бухгалтерської фінансової звітності неможливий (визначаються індивідуально, виходячи з критеріїв та вимог компанії).

Етапи аудиту фінансової звітності представлені на рисунку 2.2.

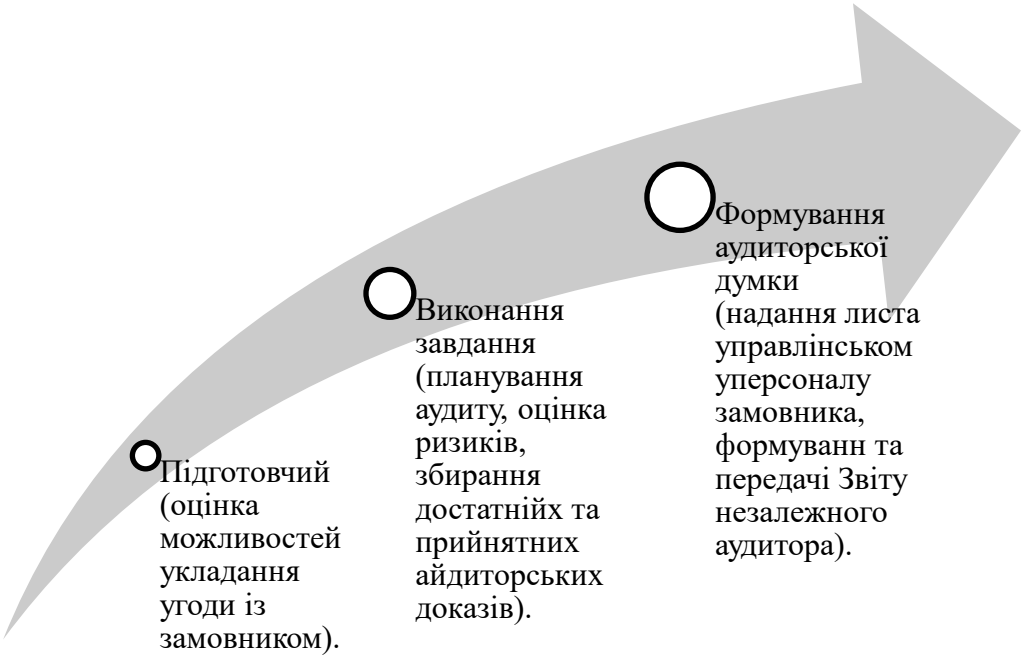

Рис. 2.2. Етапи проведення аудиту фінансової звітності
Джерело: сформовано автором

У цілому джерела аудиту фінансової звітності:

1) первинні документи;

2) облікові регістри;

3) фінансова звітність.

Основні завдання аудиту фінансової звітності:

1) оцінка стану облікового процесу та внутрішнього контролю на підприємстві замовника аудиту;

2) дослідження стану збереження і використання активів та стану зобов'язань;

3) оцінка достовірності показників фінансової звітності і перевірка їх тотожності даним Головної книги;

4) інспектування достовірності облікового процесу і як наслідок показників фінансової звітності;

5) перевірка взаємоузгодженості показників різних форм фінансової звітності;

6) аналіз облікової політики клієнта та оцінка змін, які відбулися протягом звітного періоду і як вони вплинули на показники фінансової звітності;

7) перевірка консолідації фінансової звітності;

8) виявлення помилок у фінансовій звітності минулих років та перевірка її коректування.

Методи та методичні прийоми аудиту фінансової звітності:

1) фізична перевірка;

2) документальна перевірка;

3) підтвердження;

4) спостереження;

5) опитування;

6) аналітичні процедури;

7) узагальнення.

Коли перевірка закінчується, то аудитор знову зустрічається з керівництвом і надає йому результати. Висновок буває трьох видів:

1. Позитивний. Помилки та неточності не були знайдені.
2. Умовно – позитивний. Похибки є, але вони не критичні.
3. Негативний. Знайдено серйозні порушення під час бухгалтерського обліку.

Отже, мета аудиту Балансу підприємства – «це висловлення неупередженої думки про фінансовий стан підприємства-клієнта на звітну дату» [34, с. 4]. Процедурами аудиту Балансу підприємства є:

1) «перевірка реальності існування актів, зобов'язань та прававласності на них;

2) перевірка правильності визнання та оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу;

3) оцінка стану збереження та ефективності використання активів;

4) інспекція правильності документального оформлення та відображення в обліку операцій щодо активів, зобов'язань і власного капіталу клієнта;

5) перевірка правильності нарахування амортизації на об'єкти необоротних активів;

6) перевірка своєчасності проведення інвентаризації активів та зобов'язань та правильності відображення інвентаризаційних різниць;

7) перевірка достовірності відображення інформації щодо активів, зобов'язань та власного капіталу у балансі клієнта» [34, с. 4].

Аудитор в процесі аудиту Балансу підприємства може вставновити наступні порушення:

1) «порушення правил розрахунків готівкою;

2) наявність фіктивних документів;

3) проведення неправомірних бухгалтерських записів;

4) заниження (завищення) оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань;

5) необґрунтоване списання активів та зобов'язань;

6) наявність прихованих нестач, крадіжок активів;

7) необґрунтовані виправлення в облікових регістрах за минулі періоди» [34, с. 4].

Мета аудиту Звіту про фінансові результати – це «висловлення думки щодо достовірності інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки діяльності підприємства і відображення її у звіті про фінансові результати» [34, с. 5]. Процедурами аудиту Звіту про фінансові результати виступають:

1) «інспекція обсягів реалізації активів та визнання доходів і витрат звітного періоду;

2) перевірка правильності класифікації та оцінки доходів, витрат і фінансових результатів в розрізі видів діяльності клієнта;

3) перевірка правомірності відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат;

4) порядок їх відображення у звіті про фінансові результати;

5) аналіз структури доходів та витрат з метою визначення ефективності діяльності клієнта;

6) виявлення фактів надзвичайних доходів та витрат та перевірка правильності їх обліку;

7) контроль за правильністю визначення та відображення у звіті про фінансові результати податку на прибуток» [34, с. 5].

Аудитор в процесі аудиту Звіту про фінансові результати підприємства може вставновити наступні порушення:

1) «реалізація активів за цінами, що не відповідають ринковим;

2) необґрунтоване заниження (завищення) доходів чи витрат;

3) включення до складу доходів (витрат) майбутніх періоді доходів чи витрат діяльності звітного періоду;

4) некорректна кореспонденція рахунків з обліку доходів і витрат;

5) недостовірне визначенняфінансових результатів і невірне складання звіту» [34, с. 5].

Мета аудиту Звіту про рух грошових коштів підприємства – «перевірка інформації про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства за звітний період та методика відображення її у звіті про рух грошових коштів» [34, с. 5].

Процедурами аудиту Звіту про рух грошових коштів підприємства є:

1) «оцінка правильності і доцільності класифікації грошових потоків в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства-клієнта;

2) інспекція господарських операцій клієнта стосовно того, чи не включено до складу операції, що пов’язані із внутрішніми змінами у складі грошових коштів та негрошові операції (наприклад, операції з отримання активів на умовах фінансової оренди, бартерні операції, придбання активів шляхом емісії акцій, придбання активів за рахунок позики тощо);

3) перевірка правильності визначення чистого руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності

4) оцінка правильності підрахунку показника чистого руху грошових коштів за звітний період;

5) аналіз руху грошових потоків за звітний період та визначення динаміки і тенденції отримання грошових коштів у майбутньому» [34, с. 5].

Аудитор в процесі аудиту Звіту про рух грошових коштів підприємства може вставновити наступні порушення:

1) «неправильне відображення інформації в звіті, внаслідок недостовірності даних балансу, звіту про фінансові результати та даних бухгалтерського обліку;

2) невірна класифікація грошових коштів від видів діяльності;

3) включення до звіту про рух грошових коштів негрошових операцій;

4) помилки, що виникають при арифметичних підрахунках;

5) помилки, недоліки та інші перекручення інформації (наприклад, шахрайство) у формах фінансової звітності, в т.ч. і в даному звіті» [34, с. 5].

Мета аудиту Звіту про власний капітал підприємства – це «перевірка реальності інформації про зміни у складі власного капіталу клієнта протягом звітного періоду та перевірка звіту про власний капітал» [34, с. 5].

Процедурами аудиту Звіту про власний капітал підприємства є:

1) «перевірка законності оформлення установчих документів для здійснення підприємницької діяльності; 2) перевірка чи види діяльності клієнта відповідають статутним вимогам; 3) оцінка правомірності та законності внесення учасниками внесків до капіталу;

4) інспектування законності і своєчасності внесення змін в засновницькі документи та перевірка відображення таких змін в системі рахунків бухгалтерського обліку;

5) контроль за правомірністю розподілу прибутку;

6) перевірка достовірності звіту про власний капітал» [34, с. 5].

Аудитор в процесі аудиту Звіту про власний капітал підприємства може вставновити наступні порушення:

1) «здійснення діяльності без відповідних дозволів;

2) несвоєчасне внесення змін у реєстр акціонерів;

3) несвоєчасне внесення вкладів засновниками до капіталу підприємства або внесення активів, що непридатні до використання чи не мають практичної цінності для підприємства» [34, с. 5].

Документальне забезпечення стадій виконання аудиту фінансової звітності узагальнюється у чек-листі. До контрольного переліку в чек-листі включаються всі робочі документи, які застосовуються під час аудиту річної фінансової звітності (додаток Л).

У аудиторській фірмі доречно впровадити чек-лист в електронній версії у форматі Word и Excel з обов'язковою вкладкою форм робочих документів.

На стадії формування думки аудитора та забезпечує зіставності даних, отриманих аудитором, для формування його думки використовують робочого документу під назвою «Перехресний контроль» (додаток М). Перехресний контроль робочих документів «дає змогу аудитору забезпечити документальне підтвердження того, що під час аудиту були зібрані достатні та прийнятні докази для формування аудиторської думки» [35, с. 72].

Результати аудиту мають бути доведені до суб'єкта господарювання та обговорені з ним. Це можна зробити у вигляді лист керівництву за результатами аудиту фінансової звітності за МСФЗ (додаток Н). Лист керівництву замовника «складається з двох частин: звернення до керівництва та звіт про суттєві зауваження й недоліки, виявлені у процесі аудиту. У розділі «Звіт про суттєві зауваження та недоліки, виявлені в процесі аудиту» розкриваються спостереження аудитора щодо системи внутрішнього контролю, системи бухгалтерського обліку» [35, с. 74].

З 2021 року компанія «Оптіма-Фарм, ЛТД» (Код за ЄДРПОУ 25409247) звертається за проведенням обов'язкового аудиту до ТОВ «аудиторська фірма «АРАМА», яка зареєстрована за адресою вул. Турівська, 32, офіс 4, м. Київ, згідно Договору № 26/03/19-ГА від 26.03.2021 року. Аудиторська фірма включена до «Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності» до розділу «Суб'єкти аудиторської діяльності» № 1921.

Директор ТОВ «АФ «АРАМА» Антипенко Лідія Іванівна (номер реєстрації аудитора у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: № 100472).

У Звіті незалежного аудитора (додаток П1, додаток П2) в розділі «Думка» чітко вказано, що фінансова звітність Спільного українсько-естонського підприємства у формі Товариства з обмеженою відповідальністю «ОПТІМА-ФАРМ, ЛТД» відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан, його фінансові результати і грошові потоки за рік, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV щодо складання фінансової звітності.

Також в розділі «Ключові питання аудиту», щодо оцінки торгової дебіторської заборгованості чітко вказано, що за результатами проведених аудиторами процедур необхідності внесення виправлень до фінансової звітності невиникло.

Також аудиторами було проведено перевірку Звіту керівництва (додаток Р) та Звіт про корпоративне управління, де аудитори не виявили неузгодженості Звіту керівництва з фінансовою звітністю Товариства, також вони не знайшли суттєвої невідповідності Звіту керівництва, Звіту про корпоративне управління вимогам законодавства щодо порядку його складання та подання. Тобто фінансова та нефінансова інформація, представлена у Звіті про управління, складеному у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інших застосовних законодавчих і нормативних актів, узгоджується з інформацією, представленою у фінансовій звітності та не протирічить одна одній. В світлі знань і розуміння бізнесу та внутрішнього контролю Товариства, отриманих в ході аудиту, не виявлено суттєвих неправильних тверджень у Звіті про управління.

В результаті перевірки системи внутрішнього контролю, проведеної для цілей аудиту фінансової звітності Товариства, не було виявлено суттєвих недоліків у системі внутрішнього контролю Товариства, які могли б негативно вплинути на можливість Товариства обліковувати, обробляти, узагальнювати та

відображати у звітності бухгалтерські та інші фінансові дані, складати фінансову звітність, яка не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки, невідповідностей законодавчим, нормативним вимогам.

Під час проведення аудиту перевірялося наявність факторів ризику шахрайства, зокрема шляхом тестування. Аудитори не отримали доказів обставин, які можуть свідчити про можливість того, що фінансова звітність Товариства містить суттєве викривлення внаслідок шахрайства.

Отже, представники ТОВ «АФ «АРАМА виконали аудит в обсязі, передбаченому вимогами МСА, Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [36] та інших законодавчих та нормативних актів.

РОЗДІЛ ІІІ
ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ СКЛАДАННЯ ТА ЯКОСТІ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

3.1. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства на основі фінансової звітності підприємства

Основним показником оцінки фінансового стану на основі фінансової звітності підприємства є оцінка ймовірності банкрутства підприємства, яка дозволяє передбачити порушення макроекономічної рівноваги. Тобто завершальним етапом аналізу фінансового стану на основі фінансової звітності підприємства є проведення аналізу вірогідності банкрутства підприємства за наступними моделями визначення вірогідності банкрутства підприємства: модель Е. Альтмана, модель Спрінгейта, дискримінантна модель О.О. Терещенка, чотирьохфакторна прогнозна модель Таффлера та модель Романа Ліса, які базуються на основі дискримінантного аналізу.

Модель Е. Альтмана являє собою алгоритм інтегральної оцінки загрози банкрутства підприємства, заснованиї на комплексному обліку найважливіших показників, що діагностують кризовиї фінансовиї стан:

$$\text{Загальний показник} = 1{,}2 \times X1 + 1{,}4 \times X2 + 3{,}3 \times X3 + 0{,}6 \times X4 + 0{,}99 \times X5 \qquad (3.1)$$

Отже, якщо загальний показник < 1,81 – иmовірність банкрутства становить від 80 до 100%, а якщо загальний показник = 1,81 - 2,77 – середня иmовірність краху компанії від 35 до 50%. У свою чергу якщо загальний показник = 2,77 - 2,99 – иmовірність банкрутства не велика від 15 до 20%, а якщо загальний показник > 2,99 – ситуація на підприємстві стабільна, ризик неплатоспроможності протягом наиближчих двох років вкраи малиї (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Аналіз вірогідності банкрутства за моделлю Альтмана для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,1492333	0,136938	0,147154	-0,00208	0,010216	98,607	107,461
X2	0,0276361	0,029676	0,055559	0,027923	0,025883	201,039	187,217
X3	0,0177017	0,094933	0,06359	0,045889	-0,03134	359,233	66,984
X4	0,2488374	0,229626	0,251651	0,002813	0,022025	101,131	109,592
X5	3,3643141	3,273255	3,388518	0,024204	0,115264	100,719	103,521
Загальний показник	3,7561593	3,89745	3,96984	0,213681	0,07239	105,689	101,857

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за даною моделлю ймовірність банкрутства ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2021- 2023 рр. дуже мала, що говорить про стабільну ситуацію на підприємстві.

Крім того, введена п’ятифакторна модель Альтмана (адаптована) для підприємств, чиї акції не котируються на ринку:

Загальний показник=0,717×К1+0,847×К2+3,107×К3+0,42×К4++0,995×К5

Отже, нормативи для загального показника наступні: загальний показник ≤1,23 − високий ступінь банкрутства; 1,23< загальний показник < 2,89 − середній; загальний показник ≥2,89 − низький ступінь банкрутства (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Діагностика настання банкрутства за адаптованою моделлю Альтмана для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
К1	0,1840816	0,166604	0,17094	-0,01314	0,004336	92,861	102,603

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4	5	6	7	8
К2	0,1992532	0,186743	0,201054	0,001801	0,014311	100,904	107,663
К3	0,0177017	0,094933	0,06359	0,045889	-0,03134	359,233	66,984
К4	0,2488374	0,229626	0,251651	0,002813	0,022025	101,131	109,592
К5	3,3643141	3,273255	3,388518	0,024204	0,115264	100,719	103,521
Загальний показник	3,8077573	3,925915	3,9677	0,159943	0,041785	104,200	101,064

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за адаптованою моделлю Альтмана ймовірність банкрутства ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2021- 2023 рр. має низьку ступінь (≥2,89).

Оцінка ймовірності настання банкрутства підприємства за двофакторною моделлю Альтмана для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» здійснюється за формулою:

Загальний показник=-0,3877-1,0736X1+0,0579X2 (3.3)

Оцінка результату: при загальному показнику >0 – констатується високий ризик банкрутства, загальному показнику < 0 – низький (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз настання банкрутства за двофакторною моделлю Альтмана для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,6775448	0,692338	0,707381	0,029836	0,015043	104,404	102,173
X2	0,1992552	0,186745	0,201055	0,0018	0,01431	100,903	107,663
Загальний показник	-1,058695	-1,07432	-1,08865	-0,02995	-0,01433	102,829	101,333

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за двофакторною моделлю Альтмана ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 роки не є банкротом та ймовірність настання такої ситуації дуже низька.

Оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Спрінгейта здійснюється за формулою:

Загальний показник=1,03×X1+3,07×X2+0,66×X3+0,4×X4 (3.4)

Якщо для підприємства критерій загального показника < 0,862, то підприємство – потенційний банкрут, якщо загальний показник > 2,451, то загроза банкрутства мінімальна і підприємство є фінансово надійним (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Аналіз вірогідності банкрутства підприємства за моделлю Спрінгейта для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,1492333	0,136938	0,147154	-0,00208	0,010216	98,607	107,461
X2	0,0177017	0,094933	0,06359	0,045889	-0,03134	359,233	66,984
X3	0,0231124	0,121152	0,082035	0,058923	-0,03912	354,940	67,713
X4	3,3643141	3,273255	3,388518	0,024204	0,115264	100,719	103,521
Загальний показник	1,5690342	1,821753	1,756342	0,187308	-0,06541	111,938	96,409

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, розрахунки за моделлю Спрінгейта вказують на стабільне фінансове становище цього суб'єкта господарювання, оскільки коефіцієнт знаходиться вище граничного значення.

Оцінка ймовірності настання банкрутства підприємства за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» здійснюється за формулою:

Загальний показник=1,5×X1+0,08×X2+10×X3+5×X4+0,3×X5+0,1×X6 (3.5)

Коли загальний показник > 2 – банкрутство не загрожує підприємству; 1 < загальний показник < 2 – фінансова стійкість підприємства порушена; 0 < загальний показник < 1 – існує загроза банкрутства підприємства (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Аналіз вірогідності банкрутства підприємства за моделлю О.О. Терещенко для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,0346057	0,074103	0,026964	-0,00764	-0,04714	77,919	36,388
X2	1,2488374	1,229626	1,251651	0,002813	0,022025	100,225	101,791
X3	0,0276361	0,029676	0,055559	0,027923	0,025883	201,039	187,217
X4	0,0082145	0,009066	0,016396	0,008182	0,00733	199,603	180,848
X5	0,1281239	0,12455	0,117386	-0,01074	-0,00716	91,619	94,248
X6	16,884444	17,52797	16,85368	-0,03076	-0,67429	99,818	96,153
Загальний показник	2,19613	2,341783	2,498738	0,302608	0,156955	113,779	106,702

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за даною моделлю у 2021 - 2023 рр. банкрутство не загрожувало для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Типова модель Таффлера для аналізу компаній, акції яких котируються на біржах, приймає форму:

$$\text{Загальний показник}=0,53\times X1+0,13\times X2+0,18\times X3+0,16\times X4 \quad (3.6)$$

Отже, якщо загальний показник < 0,2 – то ймовірність банкрутства дуже висока; 0,2 < загальний показник < 0,3 – можлива, але за певних обставин; загальний показник > 0,3 – дуже низька, тобто у фірми хороші довгострокові перспективи (табл. 3.6).

Модель Таффлера широко використовують в міжнародній практиці, це обумовлено такими перевагами: аналітична інформація для розрахунку показників є доступною, тому що відображена в формах фінансової звітності; є можливість прогнозування банкрутства, визначення зони ризику, в якій перебуває підприємство; моделі мають невелику кількість показників, що забезпечують високу точність результатів, за незначних трудовитрат.

Таблиця 3.6

Аналіз вірогідності банкрутства підприємства за моделлю Таффлер для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,1182437	0,200041	0,189835	0,071591	-0,01021	160,545	94,898
X2	1,1863681	1,168383	1,184186	-0,00218	0,015803	99,816	101,353
X3	0,7658964	0,78359	0,77516	0,009263	-0,00843	101,209	98,924
X4	3,3643141	3,273255	3,388518	0,024204	0,115264	100,719	103,521
Загальний показник	0,8930486	0,922678	0,936248	0,0432	0,01357	104,837	101,471

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за даною моделлю ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2021- 2023 рр. має дуже низьку ймовірність банкрутства.

Модель Романа Ліса для оцінки фінансового стану оцінює схильність підприємства до банкрутства на основі показників ділової активності та рентабельності. Модель Ліса має вигляд:

$$\text{Загальний показник}=0{,}063\times X1+0{,}092\times X2+0{,}057\times X3+0{,}01\times X4 \quad (3.7)$$

Якщо значення індексу загального показник нижче за 0,037, то це свідчить про високу загрозу банкрутства підприємства (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Аналіз вірогідності банкрутства підприємства за моделлю Ліса для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
X1	0,1492333	0,136938	0,147154	-0,00208	0,010216	98,607	107,461
X2	0,0177017	0,094933	0,06359	0,045889	-0,03134	359,233	66,984
X3	0,1992532	0,186743	0,201054	0,001801	0,014311	100,904	107,663
X4	0,2488374	0,229626	0,251651	0,002813	0,022025	101,131	109,592

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5	6	7	8
Загальний показник	0,0248761	0,023466	0,024519	-0,00036	0,001053	98,565	104,486

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, за даною моделлю для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2021- 2023 рр. має загрозу банкрутства.

Поряд з наведеними вище формами аналізу банкрутства також використовується система показників В. Бівера, яка базується на основі досліджень трендів показників для діагностики банкрутства (табл. 3.8).

Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5–2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, який спрямовується на розвиток виробництва.

Таблиця 3.8

Аналіз вірогідності банкрутства підприємства за моделлю Бівера для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД»

Коефіцієнт	Значення			Зміни в абсолютних величинах 2023 р. від		Темпи зростання 2023 р. у % до	
	2021 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт Бівера	0,0217942	0,023885	0,058034	0,03624	0,034149	266,281	242,976
Рентабельність активів	2,7636059	2,967648	5,555936	2,79233	2,588288	201,039	187,217
Фінансовий леверидж	0,8007448	0,813255	0,798945	-0,0018	-0,01431	99,775	98,240
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	0,1492333	0,136938	0,147154	-0,00208	0,010216	98,607	107,461
Коефіцієнт покриття	1,2403479	1,212616	1,220522	-0,01983	0,007906	98,402	100,652

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отримані дані ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» у 2023 рр. свідчать про те, що підприємство має задовільний фінансовий стан, у 2021-2022 роках фінансовий стан нестабільний.

Отже, результати оцінювання ймовірності настання кризового стану в ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД», свідчать про те, що підприємство є фінансово стійким і здійснює ефективну господарську діяльність (всі три моделі показали що підприємству не загрожує банкрутство).

3.2. Напрями удосконалення методики складання фінансової звітності

Важливим напрямом підвищення рівня аналітичності фінансової звітності має стати правильна побудова її форм таким чином, щоб максимально полегшити вивчення відображених в них господарських взаємозв’язків.

Тож для ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» пропонуємо в його діючу форму №2 «Звіт про фінансові результати» внести такі зміни:

1) доповнити Звіт про фінансові результати додатковим рядком «Понаднормативні витрати» для відокремлення чистої собівартості реалізованої продукції та понаднормативних і нерозподілених постійних загальновиробничих витрат, які не є елементом собівартості реалізованої продукції;

2) виходячи з того, що рядки «Інші доходи» та «Інші витрати» за своєю економічною сутністю відображають результати інвестиційної діяльності, пропоную уточнити їх назви, замінивши на «Інші доходи від інвестиційної діяльності» та «Інші витрати від інвестиційної діяльності»;

3) вилучити зі Звіту про фінансові результати довідкову інформацію (непрямих податків з обороту, вирахувань із доходу, що не є доходом підприємства) та наводити її в примітках до фінансової звітності;

4) додати в розділ І Звіту про фінансові результати порядок формування витрат з податку на прибуток за звітний період.

Наведені пропозиції щодо вдосконалення Звіту про фінансові результати, по-перше, дадуть можливість об'єднати дві облікові підсистеми – фінансову і внутрішньогосподарську в бухгалтерському інформаційному моделюванні управлінських рішень з метою поліпшення фінансових результатів діяльності, а по-друге, можуть бути використані в структурі фінансово-господарського контролю будь-яких суб'єктів господарювання незалежно від форм власності

З метою об'єктивного представлення інформації в балансі ми пропонуємо внести наступні зміни:

1) «виключити з підсумку балансу статті «Відстрочені податкові активи» та «Відстрочені податкові зобов'язання» та розглядати їх як регулюючі;

2) перегрупувати розділи пасиву балансу відповідно до їх економічної суті (зокрема, включити статтю «Цільове фінансування» до розділу «Власний капітал»);

3) здійснити поділ дебіторської заборгованості в залежності від строку її обороту в складі оборотних активів» [37, с. 370].

Також відсутність показників, що відображають фінансовий результат від фінансової та інвестиційної діяльності, не дозволяє одержати інформацію про те, який фінансовий результат одержало підприємство в результаті фінансової та інвестиційної діяльності, тому забезпечити зіставність доходів і витрат від інвестиційної та фінансової діяльності пропонуємо шляхом додавання рядків «Фінансові результати від фінансової діяльності» та «Фінансові результати від інвестиційної діяльності».

Для вдосконалення аналітичності обліку фінансових результатів пропонуємо запровадити використання форму внутрішньої звітності «Звіт про розподіл прибутку (покриття збитку)», статі якої відображатимуть розподіл прибутку або джерела покриття отриманих збитків та будуть використані для складання форм фінансової звітності, а також прийняття управлінських рішень на підприємстві. Зазначену форму документу можна використовувати як додаток до фінансової звітності. На нашу думку використання такого документу дасть

змогу користувачам отримувати повну інформацію про використання чистого прибутку підприємством або використання джерел покриття отриманих збитків.

З метою удосконалення даного розділу пропонуємо вилучити зі звітної форми товариства деякі статті під кодом: 2010; 2011; 2012; 2013; 2014; 2070; 2105; 2110; 2111; 2112; 2121. ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» хоч і веде свій облік за МСФЗ, але формує свої звіті в бланках за НП(С)БО. В НП(С)БО 1 сказано що дані статті не є обов'язковими, та наводяться лише за бажанням суб'єкта звітності.

Необхідно зазначити, що недоліком балансу та фінансової звітності є те, що вони не зовсім відповідають міжнародним стандартам, незважаючи на всі зміни і трансформування. Перш за все, це стосується принципу суттєвості інформації. У розділі ІІІ активу балансу «Витрати майбутніх періодів» можуть відображатись як витрати, які стосуються наступного періоду і визначаються оборотними активами, так і витрати, що будуть віднесені до більш пізніх періодів, які визначаються необоротними активами. Жорстокий перелік статей звітності не дає можливості послідовно дотримуватися принципу суттєвості інформації. Якщо ж підприємство «здійснювало у звітному періоді витрати наступного облікового періоду і витрати, що будуть віднесені на більш пізній період, то це може вплинути на виникнення труднощів відображення, адже в балансі для відображення витрат майбутніх періодів відведена лише одна стаття, а в примітках до річної фінансової звітності додаткова інформація про ці витрати не передбачена» [37, с. 370]. Труднощі користувачам фінансової звітності для оцінки фінансового стану підприємства створює відсутність у балансі чіткого поділу активів і зобов'язань на поточні та довгострокові. У зв'язку з цим для підвищення точності фінансового аналізу пропонуємо відображати в Примітках до річної фінансової звітності склад статті «Витрати майбутніх періодів» у розрізі необоротних та оборотних активів, а «Доходи майбутніх періодів» – у розрізі довгострокових і поточних зобов'язань.

Також в активі Балансу рекомендуємо об'єднати статті «Гудвіл» та «Відстрочені податкові активи» в одну статтю Балансу «Інші необоротні

активи», так як на підприємстві відсутня належного рівня суттєвості інформація по даним статтям, та з метою спрощення форми звітності.

На підприємстві стаття Балансу «Гроші та їх еквіваленти» поділяється на готівку та рахунки в банках. Пропонуємо поділяти банківські рахунки на рахунки в національній валюті та в іноземній, виходячи з цього, наводити в складі довгострокової та поточної дебіторських заборгованостей розрахунки з вітчизняними та іноземними контрагентами з формуванням відповідних рядків в структурі Балансу, це значно спростить оцінку зовнішніми користувачами фінансової звітності при аналізі зовнішньої економічної діяльності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД».

Пропонуємо деякі розділи і рядки балансу скоротити, об'єднати або взагалі вилучити з балансу. Так, статі активної частини Балансу повинні відображатися за ступенем ліквідності активів, від найменш до більш ліквідних статей. Здійснити поділ дебіторської заборгованості в залежності від строку її обороту в складі оборотних активів. В балансі після розділу «Оборотні активи» наводиться окремий розділ «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття», що порушує вимогу розміщення статей за ступенем ліквідності, а згідно вимог міжнародних стандартів активи класифікуються на поточні, та непоточні, тому пропонуємо статті активу групувати у два розділи в межах наведеної класифікації. Включити статтю «Цільове фінансування» до розділу «Власний капітал», і тим самим перегрупувати розділи пасиву балансу відповідно до їх економічної суті.

Отже, в удосконаленій формі звітів було змінено, вилучено та доповнено статті. В основу покращення котрих лежить збільшення інформаційної потужності, що відповідає інформаційним запитам користувачів і дає змогу забезпечити високу ступінь релевантності інформації, для прийняття відповідних управлінських рішень, стосовно діяльності підприємства. Дані удосконалення значно розширять здатності звіту у фінансовому аналізі та менеджменті.

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі було проведено дослідження методів аналізу і аудиту фінансової звітності підприємства, в результаті чого ми можемо підсумувати наступне.

1. Законодавчі акти розділяють поняття бухгалтерська та фінансова звітність, при цьому виділяючи фінансову звітність як складову бухгалтерської. І у результаті проведеного дослідження категорії «фінансова звітність» у економічній літературі та згідно нормативним актам, було визначено, що це в першу чергу документ, який містять інформацію щодо фінансового стану, результати діяльності, руху грошових коштів підприємства за звітний період.

2. В якості бази дослідження випускної дипломної (кваліфікаційної) роботи стало ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД», яке засновано в кінці 1994 року. Основним видом діяльності Товариства є торговельно-посередницька діяльність (оптова, роздрібна) лікарськими засобами, виробами медичного призначення, предметами санітарії та гігієни, медичною апаратурою, інструментами та обладнанням. Діяльність Товариства спрямована на отримання прибутку та задоволення матеріальних і соціальних потреб його працівників. Результати діяльності Товариства за 2023 рік та її фінансовий стан на 31 грудня 2023р. наведено у фінансовій звітності за 2023р. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2023 рік зріс на 24% і склав 46 278,3 млн. грн. Чистий прибуток Товариства за 2023рік склав 758,8 млн. грн, а за аналогічний період попереднього року 337,7 млн. грн. Діяльність Товариства зазнає негативного впливу внаслідок російського вторгнення в Україну, яке розпочалося у лютому 2022 року. Масштаби наслідків цього вторгнення наразі не можуть бути достовірно спрогнозовані, оскільки війна триває. Хоча Товариство не очікує скорочення доходів у 2022 році порівняно з 2023 роком, історична динаміка зростання імовірно суттєво сповільниться.

3. Проаналізувавши організацію методики аналізу фінансової звітності на досліджуваному підприємстві можна сказати, що відповідно до пункту 5

статті 121 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» всі підприємства, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ, складають і подають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі (далі - «iXBRL»). Станом на дату випуску цієї фінансової звітності таксономію UA XBRL МСФЗ 2023 року ще не опубліковано, і Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України ще не ініціювала процес подання фінансової звітності за 2023 рік в єдиному електронному форматі. Керівництво Компанії планує підготувати звіт у форматі iXBRL та подати його протягом 2022 року. Підприємство оприлюднило фінансову звітність у кількості 6 форм. Методика складання форм звітності відповідає законодавчим нормам. Звіт керівництва складений у довільній формі.

4. Під час аналізу фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» за 2021-2023 рр., було встановлено, що воно має нестабільну фінансово-господарську діяльність, яка проявляється у збільшенні обсягів виробництва та продаж, покращенні економічних показників, проте присутня висок залежність від кредиторів, низка платоспроможність та мала кількість високоліквідних активів.

5. Під час аудиту фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» було встановлено, що фінансова звітність Спільного українсько-естонського підприємства у формі Товариства з обмеженою відповідальністю «ОПТІМА-ФАРМ, ЛТД» відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан, його фінансові результати і грошові потоки за рік, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV щодо складання фінансової звітності. Також аудитори не отримали доказів обставин, які можуть свідчити про можливість того, що фінансова звітність Товариства містить суттєве викривлення внаслідок шахрайства.

6. У роботі запропоновані шляхи покращення методики складання фінансової звітності ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» та дослідження ймовірність настання банкрутства компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 01.07.2023 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (в редакції від 10.08.2023 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text.
3. Про затвердження Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». Наказ Фонду міжнародних стандартів фінансової звітності від 01.07.1999 року (в редакції від 18.04.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text.
4. Про затвердження Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність». Наказ Фонду міжнародних стандартів фінансової звітності від 01.07.1999 року (в редакції від 18.04.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049#Text.
5. Про примітки до річної фінансової звітності. Наказ Мінфіну від 29.11.2000 № 302 (в редакції від 10.08.2023 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00#Text.
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами». Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 №412 (в редакції від 27.05.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05#Text.
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 №39 (в редакції від 10.08.2023 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text.
8. Онешко С., Хомяк Н. Розвиток цифрових інструментів бухгалтерської (фінансової)звітності та її роль у забезпеченні фінансової безпеки

економічного суб'єкта. Академічні Візії. Вип. 10-11. 2022. С. 29-37. URL: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7147303.

9. Костецький Я.І., Брик М.М. Інтегрована фінансова звітність у сільському господарстві, її стан та проблеми впровадження. Економічний простір. Вип. 178. 2022. С.65-70. URL: https://doi.org/10.32782/2224-6282/178-11.

10. Саченко С.І. Особливості облікової політики щодо оцінки необоротних активів. Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб.матер.Всеукр.наук.-практ.конф. Тернопіль: Крок. 2018. С. 108-109. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/30121/1/108.PDF.

11. Адамик К.Б. Обробка даних в КСБО: етапи здійснення та організація даних. Збірник наукових праць студентів кафедри аудиту, ревізії та аналізу. Тернопіль: ТНЕУ. 2017. Випуск 1. С. 7-10. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/27192/1/7.PDF.

12. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського облік. Наука молода. 2018. №9. С.153- 157.

13. Бабіч В.Є. Значення фінансової звітності для прийняття управлінських рішень. С. 293-295. Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти: Збірник матеріалів Міжнародної наукової-практичної конференції. Одеса, ОДАУ. 2022. URL: https://osau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zbirnyk-202224524.pdf#page=293.

14. Дубецька К.В. Фінансова звітність як джерело інформації для прийняття управлінських рішень. Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ. Вип. 2. 2021. С. 52-54.

15. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 9. С. 92-100. URL: https://www.sworld.com.ua/konfer29/420.pdf.

16. Рубейкін В.А. Призначення та зміст фінансової звітності. Ефективна економіка: електронний журнал. № 10. 2015. 5 с. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4403.

17. Банера Н. П. Удосконалення складу фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва. Сучасні тенденції розвитку соціальної відповідальності бізнесу: наукова конференція. 2017. С. 197-200.

18. Гейєр Е.С., Головащенко О.М., Наумчук О.А. Звітність підприємства : навчальний посібник. Донецьк: ДонНУЕТ. 2014. 435 с.

19. Бондар М.І.,. Верига Ю.А, Орищенко М.М. Звітність підприємства : підручник. К.: «Центр учбової літератури». 2015. 570 с.

20. Матківська Н.І. Фінансова звітність підприємства та використання її показників для прийняття управлінських рішень. Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: матеріали XXVIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка. 2023. С. 104-106.

21. Ковач О.В., Левкулич В.В. Економічна сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації. Збірник наукових статей випускників з фаху «Облік і оподаткування». Випуск 11. 2023. С. 43-51.

22. Офіційна web-сторінка компанії. Спільного українсько-естонського підприємства у формі ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД». Категорія «Головна: Клієнтам». URL: https://optimapharm.ua/uk/kliyentam/.

23. Дідоренко Т.В. Організація – предмет методології бухгалтерського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Вип. 3. 2014. С. 19-22.

24. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності. Постанова Кабінету міністрів України від 28.02.2000 р. №419 (в редакції від 14.06.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text.

25. Про затвердження Міжнародного стандарту фінансової звітності 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності». Наказ Фонду міжнародних стандартів фінансової звітності від 01.07.1999 року (в редакції від 18.04.2022 року). URL: https://mof.gov.ua/storage/files/ifrs1.pdf.

26. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління. Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 №982 (в

редакції від 18.01.2021 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text.

27. Податковий кодекс України: Закон України від 01.12.2010 №2755-VI (в редакції від 17.06.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text.

28. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (в редакції від 16.06.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text.

29. Система стратегічного фінансового обліку: аналіз сучасного стану і перспективи розвитку. Бізнес Інформ. 2014. № 7. С. 220-225. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_7_40.

30. Єпіфанова І.М. Роль і місце аналізу фінансової звітності в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктами господарювання. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. Випуск 23. Частина 1. 2017. С. 162-166. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/1/39.pdf.

31. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. Економічний аналіз. Т. 18 (2). 2014. С. 239–245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18(2)__34.

32. Бержанір І.А. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств. Фінанси, облік, банки. Вип. 1. 2014. С. 43–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fub_2014_1_7.

33. Коваль Л.В. Аналітичні властивості фінансової звітності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. Вип. 31. 2018. С. 193-197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_41.

34. Рубейкін В.А. Організація та методика аудиту фінансової звітності. Ефективна економіка: електронний журнал. № 4. 2016. 6 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_4_56.

35. Бондар В.П. Робочі документи аудитора та контроль якості аудиту фінансової звітності, що складена на вимогу іноземного інвестора. Статистика України. №1. 2018. 68-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/su_2018_1_11.

36. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Законом України від 21.12.2017 №2258-VIII (в редакції від 01.08.2022 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text.

37. Кулинич М. Б. Удосконалення методики складання та аналізу фінансової звітності підприємств. Економіка і суспільство. №6. 2016. С. 367–372.